

KMETOVALEC

GLASILO
KMETIJSKE DRUŽBE

V
LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

Celoletna naročnina znaša **Din 25**— (za inozemstvo Din 35)—.
List izhaja v zimskem času dvakrat, čez poletje enkrat mesečno.
Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Cene oglasom za enkratno objavo:

$\frac{1}{2}$ strani Din 800— in Din 40— oglasne takse $\frac{1}{8}$ strani Din 200— in Din 5— oglasne takse
 $\frac{1}{4}$ strani Din 400— in Din 20— oglasne takse $\frac{1}{16}$ strani Din 100— in Din 2— oglasne takse

Mali oglasi beseda po 50 par in Din 2— oglasne takse

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 prilog po 100 Din.

Vsebina: Nova zakonska ureditev mejnih sporov. — Setje volčji bob za zeleno gnojenje! — Ali je potrebno škropljenje sadnega drevja? — Žive meje. — Brokoli. — Razno. — Kaj je z našimi vinogradi? — V vsako zemljo pravo podlago. — Društvene vesti. — Brzoparilnik si napravimo sami. — Priprava dobre skute. — Razno. — O pristno konjskih nalezljivih boleznih. — April (malj traven). — Vprašanja in odgovori. — Družbene zadeve in razno. — Priloga: Vnovčevalec.

Nekatero gospodinj se pritožujejo,

češ da se tkanine ne izdelujejo več tako trpežno kakor pa pred vojno. Toda te pritožbe so zmotne. Prezgodnjemu razpadanju tkanin so kriva največ pralna sredstva, ki se jih v zadnjih letih gospodinjne poslužujejo pri pranju. Tista gospodinja pa, ki pere svoje perilo s priznanim dobrim milom **Zlatorog**, se gotovo ne bo pritoževala, da se ji perilo predčasno trga. Kralji **Zlatorog**-ovo milo perila nikdar ne trga, temveč ga še celo krepi s tem, da ga očisti vsake nesnage. **Zlatorog**-ovo milo je res dobro, izdatno, pa — domače. Priporočamo ga!

12

Trgovci in kmetovalci!

Vsakovrstne lemeže, sekire, motike, lopate, krampe in rovnice, dalje kline za slomozernice, za katere mi pošilite papirnati vzorec — izdelujem iz res trpežnega jekla in se za cenjena naročila priporočam **Franc Klemenc**, kovač (lužina). **Smarca, p. Kamnik**.

53

Prejo

laneno, konoplino in volneno, sprejema v tkanje rjuh, brisač in raševine tkalnice „**Krosna**“ v Ljubljani, **Zrinskega cesta 6**. Oblači se s tkanino lastnega pridelka, da pomagaš odpraviti krizol!

6

Telico

4 tedne staro, od dobre mlekarice, za plemo, ima na prodaj: **Ivan Arhar**, **Trata 3, p. St. Vid pri Ljubljani**.

41

Posestvo oddam v zakup

v planinskem kraju, njive, travniki, pašniki, sadni vrt in gospodarska poslopja. Ponudbe pošliti na upravo „**Kmetovalca**“ v Ljubljani, pod „**Skoraj zastoj**“ št. 51.

51

Centrala za umetno valjenje

v obratu do 31. maja na perutninarskem pitališču v Poljanah pri St. Vidu nad Ljubljano.

25

Kmetovalci!

Arborin, cepilno smolo, tobačni izvleček, mazavo milo in vse vrste umetnih gnojil dobite po ugodnih cenah pri tvrdki: **Franc Malavašič na Vrhniki**.

50

Sadno drevje.

Prvovrstne visoko in srednjevelike jablane, hruške in orehe oddaja po zmernih cenah drevesnica **Vinko Stopar v Velenju**.

31

Sadike

od smrek, gabra, divjih kostanjev do 5 m višine in semenski krompir, ima na prodaj: **Valentin Janhar, Zeje, p. Medvođe**.

49

Sadno drevje,

jablane, hruške in češnje vseh vrst po sadnem izboru. Jamstvo za sorte. Več po dogovoru: **Ivan Halner, Sv. Duh 30**, pošta: **Škofja Loka**.

21

Gozdne sadike

za pomladansko gozdozgojenje 4 in 5 letne presajene smrekove ter 2 in 3 letne macesnove, prvovrstne, močne in zdrave, kakor tudi

cipresne sadike

za vrtno ograje v različnih višinah od 1.20 m v večli množini naproda pri: **Franc Dolenc, Prečdvor nad Kranjem**.

39

Triletno kobilo

(šimlo), premovana s prvim darilom, noriške pasme, ima na prodaj: **Franc Smolej, Koroška Bela 64, p. Javornik**.

45

Oskrbnik

z večletnimi spričevali izvežban v vseh kmetijskih strokah, išče službo za takoj. Naslov pri upravi „**Kmetovalca**“ pod: **Oskrbnik št. 36**.

36

Šparglove sadike

najboljše vrste, Zletne, nudi po zelo ugodni ceni: **Marija Puh, Ljubljana, Gradaška ul. 22**.

17

Vabilo

na sedmi redni občni zbor **Kmetijske hranilnice in posojilnice** r. z. z n. z. **Videm-Dobrepolje**, ki se vrši **24. marca 1935**, ob 10. uri v zadržnih prostorih. Spored: 1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1934. 4. Slučajnosti. — Ako občni zbor ob določeni uri ne bo sklenjen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklenel ne glede na število prisotnih. — Načelnstvo.

47

Jajca za valjenje

od čistokrvnih štalerc in od velikih sivih plemenitk kokoši po 2 Din in jajca od velikih kodrastih tuluških gosi po 8 Din, ima na prodaj: **Avugst Kuhar, Vevče, p. Dev. Marija v Polju**.

48

Male plemenske prasičke

mrlasčke in svinice, žlahtne nemške pasme, ima po ugodni ceni na prodaj: **Anton Cinkole, Male Poljane 3, p. Škofljica pri Mokronogu**.

44

Sadna drevesca

za pomladansko saditev ima za oddati večjo množino jablan, hrušk, češenj, orehov, marelic in prilikavcev. Vse priporočljive vrste sadnega izbora. **Drevesničarska zadruga v Dornarjih, p. Škofja Loka**. — Zahtevajte cenik!

43

Valilna jajca

od garantiranih štalerc, oddaja: **S. Ribarič, Unec pri Rakeku**.

42

Bencin motor

5—6 konjskih sil, malo rabljen, prodam ali zamenjam za drva. Naslov pri upravi „**Kmetovalca**“ pod št. 40.

40

Semenski krompir

več tisoč kg ima na prodaj **Edvard Robežnik, Škofelca pri Ljubljani**.

52

Valilnik sistema „Nickerl“.

za 220 lajc, skoraj popolnoma nov (samo štirikrat rabljen), s termometrom in vlagomerom, se proda za polovično ceno Din 2000.—, istotam se proda popolnoma nova, še nerabljena umetna kokla za polovično ceno Din 800.—. Naslov se izve pri upravi „**Kmetovalca**“ v Ljubljani pod št. 34.

34

Sadna drevesa in cepljeno trsje.

Same potomce od rodovitnih dreves in trsov, kateri stalno in najbolj rodijo, dobite še v drevesnici **Ivan Gradšnik, Smarjeta pri Celju**. Zahtevajte seznam.

30

Fige, slive in brinje

za žganjekuho, oddaja po ugodnih cenah: **Veletrgovina Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 8**.

3

KMETOVALEC

št. 5.

V Ljubljani, 15. marca 1935.

Leto 52.

Nova zakonska ureditev mejnih sporov.

Dr. Goljar Srečko.

Uvodne besede.

Kakor je človeku posest zemlje odnekad bila cilj, tako mu je bila želja po razširjenju že pridobljene posesti ena izmed najbitnejših. V medsebojnih odnosih ljudi se je to kazalo predvsem v krivičnem prilaščanju tujega sveta in obrambi zoper tako prisvajanje. V toku časa je silo močnejšega nad slabejšim pričela izpodrivati pravičnejša državna sila. Oblike sodelovanja države pa so se tudi izpreminjale. Nekdaj so o meji odločale pravde. Sedaj pa bo o tem pretežno odločalo sodno nesporno postopanje, ki ima značaj neke vrste izravnave, a ne stroge zavrnitve ene ali druge stranke.

Novi zakon o nespornem sodnem postopanju, ki velja za vso našo obširno državo, ima o mejah posebne določbe in je namen tega članka z njimi seznaniti čitatelje „Kmetovalca“.

I.

Kdaj se sme zahtevati sodna ureditev meje?

Velikokrat se pripeti, da mejna znamenja — **mejniki**, drevesa, jarki, — popolnoma **preidejo**, bodisi da jih kdo odstrani, bodisi da jih pokončajo vremenske prilike. Včasih se **meje** sploh več **ne razločijo**, preraste jih primeroma grmičje; včasih zopet so vidne, pa jih sosed **ne priznava**, češ da prava meja poteka drugod, kakor pa jo zatrjuje kateri mejašev. V vseh teh primerih sme lastnik enega ali drugega zemljišča prositi pri sodišču za obnovo mejnikov ali meje ali popravo mejne črte. Za **mejo** gre le takrat, kadar so sporni manjši ožji obmejni pasovi; če bi šlo za večje, široke površine, bi pred nespornim razmejičenjem imela prednost lastninska pravda.

II.

Kdo sme predlagati ureditev. Vsebinska prošnje. Katero sodišče je pristojno.

Ureditev meje sme predlagati **vsak lastnik** napram lastniku **sosednjega** zemljišča. Ni torej upravičen en sosed zahtevati, da naj se potegne meja med svetom dveh drugih sosedov.

Prošnik mora v svojem **predlogu** navesti podatke o obojih parcelah: vrsti obdelave, površini, kako so vpisane v zemljiški knjigi, kakšno domačo označbo imajo in jih sploh čim natančneje opisati ter tudi določiti vrednost spornega sveta. Povedati mora točne naslove obeh strank po imenu, priimku, poklicu in bivališču. Priporočljiva je ponazoritev položaja v naravi. Ko so tako zbrani podatki o osebah in zemljiščih, je treba še razjasniti, kakšne pomanjkljivosti so nastopile in zakaj. V prošnji mora stati izjava, da mejnikov ni več spoznati, ali da so meje nerazločne, ali sporne, kar pač daje povoda nestalnosti meje. Vzroki nejasnosti so različni: ali v oddaljenem gozdu že leta in leta niso sekali, ali je sosed mejo zaporedoma skoraj neopazno odoraval, ali je kdo skrivaj izruval mejnike in je sosed to opazil po dolgem času. Ravno te navedbe bodo pomagale sodniku, dognati pravo resnico in zlasti pretehtati vrednost prič, od katerih je dostikrat kaka prizadeta.

Prošnjo je izročiti okrajnemu **sodišču**, v čigar okolišu se nahaja meja. Če leži taka meja v področju ali na granici večih okrajnih sodišč, sme predlagatelj pri vsakem od teh prositi za ureditev.

III.

Sodni postopek. Izostanek od razprave.

Najprej pozove sodnik **stranke same** k sodišču na razpravo. Predmet te razprave je edino vprašanje, ali bo moč doseči **miren sporazum**. Če pride do sporazuma, je postopanje končano.

Če pa se soglasje ne doseže, določi sodišče razpravo na **kraju samem**. Tedaj naroči strankam, naj prinesejo na lice mesta vse listine, načrte in druge dokaze ter

pripeljejo priče. Sodnik sam bo vzel s seboj zemljiško-knjižno mapo, delitvene načrte in sploh vse, kar v posameznem primeru pride prav za razmejitvev. Zlasti se bo posluževal zemljemerca, kadarkoli bo prišla v poštev delitev sporne ploskve.

V zapisniku ugotovi sodnik najprej stanje, ki ga je našel v začetku razpravljanja. Na kratko se zabeležijo izpovedbe prič in izvedencev; navedbe in ugovore strank pa zapiše sodnik le tedaj, če ne dovrši postopka že pri prvi krajevni razpravi.

Na podlagi razpravnih podatkov uredi sodnik meje nanovo in jih **takoj** tudi zaznamuje, to se pravi, postavi trajne in vidne mejnike. Obenem napravi **načrt**, ki kaže staro in novo mejo. Ako predlagatelj ne pride k razpravi, je to znamenje, da umakne razmejitveno prošnjo. Nasprotnik ima vkljub temu pravico, zahtevati odločitev. Če je ne zahteva, postopanje neha. Vobče razpravljanje ni odvisno od prisotnosti strank in se lahko vrši brez njih.

Strankam dostavi sodišče tudi pismeno **odločbo**, v kateri mora biti natančno obrazloženo, zakaj je sodnik presodil tako in ne drugače.

IV.

Načela za ureditev meja.

Pri obnovitvi **mejnikov** je manjkajoče nadomestiti z novimi in drugih vprašanih. — Ako pa se meje sploh ne razločijo, ali če so sporne, določi sodnik novo mejo po **zadnjem mirnem posestnem stanju**, in če tega ni moč dognati, razdeli sporno površino po **pravični oceni**. Posest je **mirna** tedaj, če je kdo ne izvršuje s silo, naskrivaj ali pa s privolitvijo nasprotnika-soseda; imeti mora torej taka posest neke znake trajnosti, znana naj bo obema mejasema in ne sme biti motena.

Toda tudi zoper tako posest je že v nespornem postopanju samem možen dokaz, da ima ena od strank **pravico** do določenega kosa zemlje. Čim je dokazana pravica, posestno stanje nima veljave. Pravico dokažemo s tem, da, recimo, izpričamo tridesetletni užitek, o sosedu pa doženemo, da je šele zadnje leto segel preko meje. Čim dokažemo lastnino, je posest sama brez odločilnega pomena in sodnik bo dal prav lastniku, ne pa posestniku. Posest je namreč lahko krivična, pa vseeno mirna. Posest ni pravica,

temveč le dejansko razpolaganje človeka s kako stvarjo, kar pa lahko temelji na nepravu.

Če je sporna ploskev vredna do 500 Din, ni mogoče **lastninske pravice** uveljaviti v posebni pravdi. Če je površina vredna več, se stranke lahko zedinijo, da tudi glede nje odloči **dokončno** nesporni sodnik. Ako pa se ne zedinijo, je pri površinah v vrednosti nad 500 Din možna še **posebna** tožba, v kateri ima dotičnik, ki je v nespornem postopanju svet izgubil, priliko dokazati svojo boljšo pravico.

Določitev meje, ki obsega površino, vredno več kot 500 Din, je tedaj lahko le začasna, dočim je pod to vrednostjo dokončna.

V.

Pritožba. Zastopstvo. Stroški.

Proti odločbi prvega sodnika je možna pritožba na nadrejeno okrožno sodišče. Rok znaša 15 dni od prejema pismene odločbe. Pritožba sme vsebovati nove trditve in dokaze, zlasti glede vrednosti in drugih okoliščin. Nadaljnje pritožbe ni, in je okrožno sodišče zadnja stopnja.

Ostane pa pravna, dražja pot za površine večje vrednosti. Rok za tožbo znaša 3 mesece in se za začetek roka vzame dan, ko je nesporna odločba postala pravomočna. Če se zamudi rok, postane izvensporna odločba obvezna vkljub večji vrednosti spornega predmeta in tožba ni več dopustna.

Opustitev pravočasne tožbe torej pomeni naknadno priznanje, da stvar ne predstavlja vrednosti nad 500 Din.

Ker je mir med sosedmi važna reč, **stroški** niso razdeljeni po načelu, da jih nosi tisti, ki podleže. Stroške trpe udeležene stranke po meri svojih meja. Če sta obnavljala mejo dva sosedu z enako dolžino meje, nosita vsak polovico stroškov. Vendar je za neupravičene predloge predvidena neke vrste kazen. Če razprava pokaže, da so bili sosedje pripravljeni urediti mejo brez sodnije, ali da meja ni bila sporna niti nejasna, tedaj trpi vse stroške predlagatelj. Zastopnika pa v vseh primerih plača stranka, ki ga je najela. Le takrat, če je razmejitveno postopanje bilo uvedeno zaradi motitve posesti, lahko sodišče naloži stroške v celoti ali deloma motitelju, v takih okoliščinah pa tudi stroške zastopnika. Ako se stranke zedi-

nijo glede meja, ne zedinijo pa se glede stroškov, odloči sodišče o njih po enakih načelih.

Zaključne besede.

Nova ureditev pomeni za kmeta veliko pridobitev. Mirno rešavanje sporov, zmanjšane stroškov in njih pravična razdelitev so dobrine, ki jih staro pravdarstvo ni nikdar moglo pokazati. Želeti bi le bilo, da se delo v tem pravcu še nadaljuje in po dogledni dobi sploh vse delo okoli razmejevanja prenese na občine.

Poljedelstvo in travništvo.

Sejte volčji bob za zeleno gnojenje!

Ing. Sadar Vinko.

Lansko leto smo v Dravski banovini izvedli temeljit poskus s setvijo belega volčjega boba ali bele lupine. Namen poskusa je bil, predočiti kmetovalcu važnost in dobičkanost zelenega gnojenja, obenem pa ugotoviti nekatere strokovne, doslej pri nas neznane podrobnosti glede časa in množine setve, glede uspevanja lupine itd.

Izbrali smo beli volčji bob na podlagi poskusa, ki sem ga l. 1931. napravil v Rakičanu. Tamkaj sem sporedno sejal 2.5 ha z belim in enako površino z modrim volčjim bobom. Ljudje so dotlej videli to rastlino le na sosednjem veleposestvu ter so ji rekli „visoka kava“ za razliko od „nizke kave“, s katerim nazivom so označevali sojo. Bela lupina mi je tedaj razvila mnogo več zelenja kakor modra. Sejal sem jo na pšenišče in sem jo podoral pozno jeseni, ko jo je že slana osmodila. Poskus me je pa drago stal, ker v vsej državi nisem mogel kupiti semen, temveč sem ga moral naročiti z Ogrskega. Z doma pridelanim semenom se to gnojenje mora izplačati. Na ha sem sejal okoli 150 kg, toda malo gosteje bi bilo bolje.

Lansko leto smo razdelili 2000 kg volčjega boba kmetovalcem v 10 srezih. Upoštevani so bili srezji z bolj suhim podnebjem in z bolj peščeno, na apnu revno zemljo. Priporočili smo jim, da sejejo nekaj volčjega boba takoj, da bodo sami pridelali seme za prihodnja leta, nekaj pa na strniko žit za zeleno gnojenje.

Uspehi so prav povoljni in nadvse zanimivi. Za seme so sejali volčji bob kon-

cem meseca maja. To je pa bilo prepozno. Kajti na mnogih mestih, zlasti kjer so sejali pregosto ali kjer je bila zemlja pregrajna, je lupina bujno rastla, cvetela in cvetela in nazadnje poglela ali pa sploh ni dozorela do zime.

Na Grmu so jo sejali 28. maja 200 kg na ha, in ni dozorela. V Prekmurju so sejali za seme od 4.—15. maja in je prav lepo dozorela. Sejali so 175 kg na ha. Seme je bilo zrelo 20.—30. septembra. Nabrali so ga desetkratno množino, na ha okoli 1350—1650 kg. V Krškem srezu so sejali za seme 28. aprila, ki so ga brali 8.—16. oktobra. Sejali so okoli 160 do 180 kg na ha, in nabrali od 1000—1150 kg. V kranjskem srezu je sejal posestnik 200 kg na ha 29. V. in je pridelal 8. XI. 420 kg na ha. V lendavskem srezu so sejali maja prereditko (70 kg na ha), zato so pridelali komaj 500 kg na ha.

Iz tega sledi, da moramo lupino za seme sejati takrat, ko sadimo fižol ali koruzo, najpozneje pa do srede maja. Tedaj bo povsod v banovini seme dozorelo. Najprimernejša množina semen je okoli 175 kg na ha.

Za zeleno gnojenje so jo sejali v raznih časih. V vinogradu so jo sejali koncem aprila in so jo podkopali sredi julija. Drugod so jo sejali šele sredi maja in jo podkopali oktobra. **V vinogradu se mora sejati lupina čimprej, takoj, ko so spomladanska dela opravljena in ko dopušča toplota, torej koncem aprila in v začetku maja. Seje naj se v vsako drugo vrsto, da je mogoč dostop do trsa.** Podkopati se mora avgusta meseca, ker pozneje potrebuje trs svetlobo in toploto sam zase.

Na njivi so pa sejali junija, julija in avgusta ter celo septembra. Večinoma so jo podorali v oktobru.

Nekdo je sejal na pšenišče sredi julija in je že za repo podoral. Trdi, da je imel isti uspeh kakor s hlevskim gnojem. Toda v tem primeru je imela lupina prav gotovo premalo časa na razpolago za pravilen razvoj, zato ni moglo koristno delovanje lupine priti prav do veljave.

Pri setvi za zeleno gnojenje velja pravilo, da se mora strnišče takoj preorati, pognojiti s kalijevega in fosforne gnojili. Nato se mora volčji bob takoj sejati. Čim delj raste, tem bolje je. S podoravanjem se ni treba žuriti. Izkušnje so celo pokazale, da je bolje spraviti volčji bob v zemljo, ko ga je mraz pošteno osmodil. Če se

v jeseni ne utegne, se lahko podorje še zgodaj spomladi. Sicer napravi bela lupina že v dveh mesecih obilo zelenja, vendar je bolje, da ostane dalje časa na njivi.

Sejali so prav različne množine semena (od 80—100 kg). Poskusi so pokazali, da je najprimernejša množina posetve bele lupine za zeleno gnojenje 180—200 kg, povprečno torej 200 kg na ha.

Vsi posestniki so že sedaj zadovoljni z uspehi, čeprav se bo pravi učinek videl šele letošnje leto. Najbolje bodo zeleno gnojenje izrabile okopavine (krompir, koruza). Naši poskusniki so sejali za lupino tudi pšenico. Škodilo gotovo ne bo, toda popolno korist od zelenega gnojenja bodo dale le okopavine, ker le-te najbolje izrabijo počasi se razkrajajočo organsko snov. Zato sem v naprej prepričan, da se bodo najbolj pohvalili z zelenim gnojenjem oni, ki bodo za lupino sadili okopavine.

Če napravimo še kratek račun o tem, koliko nas stane zeleno gnojenje, vidimo, da je vsa zadeva zelo poceni. Prašiti itak moramo, tako da je potrebno upoštevati le dejanske izdatke za sejalec, za seme in za gnoj. Sejalec nas stane komaj 20 Din na ha, seme 200 Din (če ga pridelamo doma, odpade tudi ta izdatek), umetno gnojilo pa (150 kg kal. soli in 150 kg supf.), 370 Din, skupaj okoli 600 Din. S tem smo pa že zemljo preskrbeli s tolikšno množino redilnih snovi, da je drugo gnojenje nepotrebno. Saj je lupina nabrala 100 do 150 kg dušika iz zraka, kar predstavlja dandanes vrednost v znesku **1500 do 2250 Din.**

Volčji bob za zeleno gnojenje zatorej prav toplo priporočamo zlasti za one kraje, kjer primanjkuje hlevskega gnoja in za borne zemlje brez humusa.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Ali je potrebno škropljenje sadnega drevja?

Franc Vide.

To vprašanje je sicer nepotrebno, ker so razni poskusi že dokazali, da brez pravega škropljenja poleg gnojenja in drugega obdelovanja, ni mogoče pridelati veliko in lepega sadja. Sicer bi bila morda že vsaka beseda odveč v tem oziru, ali vendar so še cele pokrajine v naši državi, kjer se to delo malo ali nič ne vrši in je skoraj nepoznano.

V teh krajih, bi bilo nujno potrebno napraviti nekatere reklame z brezplačnim sredstvom za škropljenje, da bi se posamezni gospodarji, ki še ne verjamejo v koristi škropljenja, na lastne oči prepričali, da je škropljenje sadnega drevja potrebno ravno tako kakor vinogradov.

Ko so se začeli obnavljati sedanji vinogradi, je tudi moj pokojni oče obnovil del vinograda, ga lepo obdelal in pognojil, a poškrpil eno leto ni, rekoč: „Saj smo v starih vinogradih pridelovali dosti vina, pa nismo škropili.“ — V jeseni so drugi, kateri so pravilno škropili, obirali lepo grozdje, on pa je žalosten ogledoval suhe grozde; nikdar več ni opustil škropljenja.

Besede mičejo, zgledi vlečejo. Pred svetovno vojno sem zasadil večje število sadnega drevja: jablan, hrušk in češpelj, ga primerno obdeloval, gnojil, belil z apnenim beležem. Drevje je sicer rastlo, a rodilo je malokdaj. Posebno jablane niso uspevale, sad je bil slab in piškav. Škropil sem par let zaporedoma z arborinom, drevje se je sicer pomladilo, ali rodilo je le piškavo sadje.

Lansko leto sem trikrat škropil za poskušnjo samo nekaj jablan z modro galico, kateri sem dodal potrebno množino urania zelenila, in sicer: prvič, preden je pričelo drevje cvesti, drugič, ko je drevje odcveto in so bili plodovi veliki kot koruzno zrno, in tretjič, ko so bili plodovi za lešnik debeli. Opazoval sem škropljeno in neškropljeno drevje. Po neškropljenem drevju so bili deloma vsi popki v cvetju objedeni, a na škropljenem pa so bili lepo zdravi in so se pravilno razvili. Na vseh drugih jablanah ni bilo nič sadja ali pa prav malo, dočim so bila poškrpljena drevesa primeroma polna z zdravim sadjem.

Češpljev nasad sem zadnja tri leta dvakrat poškrpil z arborinom, ki sedaj jako lepo uspeva. Za poskušnjo sem pustil par drevesc neškropljenih. Ta drevesca se že od daleč poznajo, ki so tekom let zaostala v rasti, in so danes vsa rdeča od kaparjev; na škropljenih se pa najde le tu pa tam posamezen kapar.

V kolikor sem se prepričal iz lastnih izkušenj, moramo naše žlahtno sadje škropiti, in sicer: vsako drugo leto, preden odžene, z arborinom (danes priporočajo novo sredstvo pod imenom „Schell“, ki ga še nisem poskusil), in trikrat z modro galico z dodatkom urania zelenila. Sicer

so še druga sredstva, pa kdor je vaje galice, mu to najbolj ugaja.

Veliko napako imajo pa ta sredstva, posebno arborin, t. j., da so za nas predraga, ker danes marsikje ni potrebnega drobiža niti za sol. Nujno potrebno bi zato bilo, da bi oblasti dale v te namene izdatno podporo, da bi dobili sadjarji vsaj po polovični ceni potrebna zatiralna sredstva.*

Opomba uredništva: Kr. banska uprava namerava osnovati še to leto po srezih posebne postaje za škropljenje sadnega drevja, kjer bodo sadjarjem na razpolago škropilnice in zatiralna sredstva po znižani ceni, oziroma brezplačno.

Žive meje.

Josip Štrekelj.

Zemljišča, katera hočemo zavarovati pred nepoklicanimi gosti, ogradiamo z zidom ali z živo mejo. Zaradi cenenosti žive meje, jo zasajamo celo tam, kjer je kamenje na razpolago. Z ozirom na visokost in neprodornost žive meje, se poslužujemo različnih grmov in dreves. Za visoko ograjo sadimo zlasti akacijo, maklen, murvo, rašeljiko, kristusov trn in furlanski trn, za nižje pa gaber, beli trn, kosteničevje (navadno ni vedno zeleno), smreke in trnje. Najbolje zavarujemo zemljišča z grmovjem, ki ima trnje, zlasti z belim trnom, kristusovim trnom in z vednozelenim furlanskim trnom (*Pyracantha coccinea*). Poslednji pa uspeva samo v krajih z vinskim podnebjem. Zato ga v teh krajih zaradi obilnega belega cvetja in lepih škrlatnih plodov radi sadijo v ta namen. Koder se pa hočemo zavarovati proti prahu ob prometnih cestah, sadimo rajše visokorastoče, brez trnja.

Pred nasadom katerekoli vrste žive meje, moramo pripraviti zemljo. To obstoji v tem, da jo prekopljemo vsaj 1 m na široko in 50 cm globoko. V celini raste živa meja slabotno in neenakomerno.

Živo mejo sadimo v dveh vrstah, in sicer v razdalji 30 cm v trikotu. Zaradi željene gostote od tal do vrha, jo moramo pravilno vzgajati. Ob sajenju skrajšamo sadike na 20 cm. V naslednji pomladi jo pristrižemo 20 cm višje. Odslej pa jo strižemo po dvakrat v letu, t. j. koncem junija, drugič pa v času od jeseni do pomladi, vsakikrat nekako 20 cm višje. To na-

daljujemo do višine, ki jo hočemo imeti. Z dvakratnim striženjem pospešujemo gostoto žive meje. Ob straneh pa moramo striči navzgor v poševni legi, da je živa meja spodaj širša, zgoraj pa ožja, tako da ima obliko prisekane piramide. Ako živa meja ni pravilno obrezana ob straneh, t. j. v navpični legi, ali pa morda še slabša, da je zgoraj širša kakor spodaj, odmrjejo pod kapom spodnje vejice na škodo oblike in varnosti. Take, mnogokje skvarjene grme zboljšamo, ako jih skrajšamo do blizu tal in ponovno vzgajamo.

Ako uporabljamo za žive meje smreke ali trnje, jih prvikrat skrajšamo, kadar dorastejo do povoljne višine.

Brokoli.

Josip Štrekelj.

V zadnjih letih se pri nas, zlasti v bližini mest goji čedalje več karfijole, dasi zahteva ta kapusnica najboljše zemeljske pogoje. Mnogo skromnejši so pa brokoli, ki so karfijolam podobni. Saj naredo cvetno glavo kakor karfijole, razen tega so pa proti mrazu odpornejši in nam dajejo tudi nežno užitno listje. Za jesenski pridelek sejemo brokole rano spomladi v mrzlo ali v toplo gredo. Ko dorastejo do dveh listov, jih pikiramo in tri tedne kesneje presadimo na stalno mesto v razdalji 40 do 50 cm. V vinorodnih krajih goje to kapusnico za pomladanski pridelek, za čas, v aprilu in maju, ko ni drugih kapusnic in ko nam primanjkuje zelenjave. V ta namen sejejo brokole na prosto v maju ter jih po pikiranju presade v drugi polovici junija ali v juliju na stalno mesto, kjer tudi prezimijo. V naslednji pomladi odženejo mnogo listov in naredo tudi cvetne glave. Ako jih, ko zima popusti, še okopljejo in pognojijo z gnojnico ali z umetnimi gnojili, je uspeh še boljši.

Za prehrano pripravljajo cvetne glave z listjem vred, kakor karfijole, na razne načine.

Razno.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v soboto, 6. aprila t. l. na banovinski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

*Vinarstvo in kletarstvo.***Kaj je z našimi vinogradi?**

Ing. Henrik Mohorčič.

I.

Dober, izkušen poznavalec vinogradov v mariborskem okraju mi je z vso bridkostjo potožil, da ne ve, kaj je z našimi vinogradi. Z vinogradom je vzrastel, vinogradom se ima zahvaliti za svoje blagostanje. Danes je že 70 let star in trdi, da naši vinogradi niso več taki, kakor so bili ob njega mladosti. Rast ni več taka, listje se po trgatvi kmalu posuši in odpade, svoje dni kaj takega ni bilo.

S tem uvodom hočem pokazati, da doživljamo izpremembe okoli nas, katerih se sami pravzaprav ne zavedamo.

Zgodovina nas uči, da so bogati in močni narodi z razvitim kmetijstvom živeli stoletja pred našim štetjem v takih krajih, ki so danes pusti in nerodovitni.

Tako je uspevala še pred par stoletji trta tam, kjer je danes več ni. Spominjamo se samo koroških vinogradov in onih okoli Gradca, torej tik pred našimi durmi! Morda so se vremenske prilike izpremenile, ali so že takrat nastopile take neprilike, kakor nastopajo polagoma pri nas.

Da bomo našli razlago k uvodnem vprašanju, se bomo morali baviti s celo vrsto člankov z raznimi vprašanji, ki se tičejo naših trt. V teh člankih bomo marsikaj novega slišali, oziroma se bomo razgovarjali z drugih vidikov o morda že znanih stvareh.

Prehrana naših trt.

Podajmo se v vinograd! Že po zunanjosti bomo pri zelenem trtnem listju spoznali, če trta v njem uspeva. Vsi vemo, da daje listno zelenilo zeleno barvo in da je to ona čudovita, s krvnimi telesci sorodna snov v določenih rastlinskih stanih, kjer se proizvaja vsa trtna tvarina s pomočjo zunanjih in notranjih sil iz preprosto sestavljenih anorganskih spojin.

Poglavitna naloga listnega zelenila je, da proizvaja iz ogljikovega dvokisa, ki mu ga dovajajo sosednje stanice, ob svetlobi v listu kot prvo vidno tvorbo **škrob** in da hkratu oprošča za rastlino nepotrebni kisik, ki že najde svojo pot iz listja, in sicer v enakih prostornih delih, kakor ga je rastlina sprejela v obliki ogljikovega dvokisa.

Listne stanice kot mejašice, z listnim zelenilom opremljenem stanicam, so samo posredovalke za ogljikov dvokis listnem zelenilu. Dobijo ga iz **zraka**, če mu ga izvlečejo, ko se rahlo suče okoli listja. Pri tem morajo biti zelo spretni, ker je ogljikovega dvokisa zelo malo v zraku; prav jim pride, da je ogljikov dvokis silno topljiv v vodi in torej tudi v staničnem soku.

10.000 litrov zraka vsebuje le 4 litre ogljikovega dvokisa, ki tehta približno 8 gramov in to da tako malo škroba, da bi potrebovali

434.800 litrov zraka

samo za tvorbo snovi, ki jo bi kesneje v obliki mošta z 18 stopinjami klosterneburške tehtnice dobili iz grozdja in če bi znašala množina mošta ravno 1 liter.

Če predpostavljamo, da potrebuje trta dva meseca za tvorbo tolikega sladkorja, vidimo, da mora trta imeti v tej dobi najmanj

72 metrov

visoki stolp zraka na onem m² na razpolago, na katerem stoji in ga popolnoma izčistiti od ogljikovega dvokisa, če hoče napraviti samo sladkor za 1 liter mošta ob času trgatve, to bi bilo hkratu 10 litrov zraka vsako minuto, če predpostavljamo, da bi bilo 12 ur dnevno svetlo.

Torej se moramo predvsem zahvaliti vsakodnevnim **toplotnim izpremembam** in vetrovom, če imajo naše trte povsod dovolj ogljikovega dvokisa na razpolago.

Pri tem smo predpostavljali, da znaša množina ogljikovega dvokisa v zraku ravno 4 litre na 10.000 litrov zraka. Lahko se bo pripetilo, da bo ogljikovega dvokisa dokaj manj v zraku, recimo ob popolni zračni tišini. Tik ob zemlji bo v, s hlevskim gnojem pognojenem vinogradu več ogljikovega dvokisa, kakor v nepognojenem, ali samo z umetnimi gnojili pognojenem. Zavedati se moramo, da ljudje, živali in rastline neprenehoma izdihavajo ogljikov dvokis in da nastane ta plin tudi pri vsakem gorenju, trohnenju in gnitju organskih sestavin živalskega in rastlinskega telesa. Torej si bo trta v, s hlevskim gnojem nepognojenem vinogradu z vsem naporom osvajala ogljikov dvokis iz zraka. Hkratu ne smemo pozabiti, da vsak dež izpira iz zraka ogljikov dvokis ter ga dovaja v zemljo. Liter deževnice vsebuje 20,5 cc zraka, in sicer

13.46 cc dušika,

6.73 cc kisika,

in 0.31 cc ogljikovega dvokisa.

Gornje trditve nam torej razlagajo, zakaj ne moremo pričakovati, da bo grozdje postalo sladko ob deževnem, neugodnem vremenu recimo mesec dni pred trgatvijo ter posebno s hlevskim gnojem v nezadostno pognojenem vinogradu.

Sedaj, ko smo ugotovili, s kakšno vztrajnostjo nam listno zelenilo proizvaja škrob, in ko smo še zaznali, da morejo stanične sile iz škroba napraviti sladkor, ki potuje iz stanic na določen kraj in seveda tudi v posamezne jagode pri grozdu, se moramo bolj zanimati za listno zelenilo, ki se nahaja v velikem številu v vsaki zeleni stanici kot nekake zelene lučke, ki svetijo v njih z mrzlim plamenom.

Dnevna svetloba, oziroma sonce jim daje vso silo, čeravno sonce, kot tako, bi oviralo tvorbo škroba. Vendar ima listno zelenilo tako moč, da zaustavi sončne žarke in jih napravi za škrob neškodljive, da jih celo prisili, da se pretvarjajo sončni svetlobni žarki v toplotne žarke. Listno zelenilo jih loči, si jih izbira, zbira in zveže. Kakor vidimo, izkorišča listno zelenilo svetlobne in sončne žarke na najprikladnejši način za tvorbo škroba v trtnem listu. V kolikor bi se listno zelenilo pri tem pokvarilo, se mora sproti tvoriti v rastlini. Če trta tega ne bi zmogla, se bi zmanjšala množina listnega zelenila. Trta bi hiralala in končno propadla.

V listnem zelenilu imamo kot sestavni del neko prvino, ki jo imenujejo **magnezij**. Brez magnezija ni listnega zelenila. Torej brez magnezija ne bi bilo ne listov in nobenega grozdja na naših trtah.

A magnezij sam bi bil ubogljivi sirotek, če bi hkratu ne bilo v stanicah navzočega **železa** v posebni obliki.

Odkod pa sta prišla magnezij in železo v listje?

Če še nista bila že v mladi trti, ko smo jo zasadili, sta prišla po dolgi poti iz prsti v list. Voda ju je prinesla v toplotnem stanju in ž njo so prišle v list še druge snovi. Listno zelenilo je nekak mlinski kamen, ki ga voda in v njej toplotne snovi gonijo in ki najlepše obratuje ob sončnem svitu.

Voda donaša vedno nanovo v vodi toplotne snovi v list in bi moralo listno zelenilo v njej utoniti, če ne bi list skrbel, da voda sproti izhlapeva, kar jo je odveč. Tako lahko računamo, da **izhlapeva** iz listja ene trte dnevno povprečno 1½

litrov vode. Ob suši pa trta sama skrbi, da ne bi vode preveč izhlapevalo in takrat je dotok teh snovi za toliko manjši. Zato bo ob suši trta kot taka slabo uspevala in ne bo bujno rastla.

Ponoči se moramo nadejati, da bo izhlapevanje vode pri trti manjše, da se bodo sosednje stanice onih, ki so napolnjene z listnim zelenilom, še bolj napolnile z vodo posebno v rosi in se tako usposobile, da bodo podnevi lažje topile ogljikov dvokis iz zraka, ko bo prišel ž njimi v dotiko.

Katere snovi je voda prinesla iz prsti v list?

Brezdvomno samo take, ki jih je našla v zemlji in ki so jim dovolile kosmatine korenin prehod v trs. Saj ima trta že toliko pravice in toliko moči, da si lahko izbere, kaj bo zavračala pri prehodu.

Nastopijo pa primeri, da proti njeni volji vstopijo njej neljube snovi v vodni raztopini in te so, ki povzročajo razne nevspečnosti pri trtah v naših vinogradih.

Odkrito povedano, takih toplotnih snovi, ki jih trta sprejema iz zemlje, ni mnogo. Med njimi prednjačijo v prvi vrsti: **kalij, kalcij, magnezij, fosforova, žveplova in solitna kislina**.

Kakšen pomen imajo te snovi za trto?

Kalij je potreben pri tvorbi škroba iz ogljikovega dvokisa in beljakovin ter pri delitvi stanic ali z drugimi besedami za **trtno rast**. Kalij ureja dostop vode, njeno uporabo v trti in njeno izhlapevanje.

Kalcij je važen pri staničnem jedru in urejuje kot nekak vratar delovanje kosmatin pri koreninah, skozi katere prihajajo v vodi toplotne snovi v trto. Kalcij je hkratu stražnik v rastlini, ker krepko zagrabi v njej nastalo oksalno kislino, ker jo trdo zveže ter je ne pusti več iz svojega objema. Kalcij se vsede tudi v starem staničevju na zapeček, ker drugje ni zanj več mesta; če že ne more iz trsja, zavira kolikor mogoče prihod novega nepotrebne kalcija v trto. Ko pa ovira prihod novih, za rastlino potrebnih snovi iz prsti, zadržuje rast in razvoj trte. Ni čuda, če pri nekaterih trtnih podlagah vidimo, da ne uspevajo v na apnu bogatih zemljah.

Kakor smo že videli, je **magnezij** sestavni del listnega zelenila. Za magnezijem prihaja v trto **fosforna kislina**.

Fosforovo kislino potrebuje stanično jedro pri tvorbi rastlinskih beljakovin, delitvi stanic, torej pri razvoju in trtni rasti.

Žveplovo in solitrno kislino potrebuje trta pri tvorbi rastlinskih beljakovin, ki se nahajajo pri trti predvsem v listju.

Kakšne so že prej omenjene nevšečnosti, če bi trta sprejela njej neljube, oziroma nepotrebne snovi?

1. Če bi sprejemala trta snovi, ki bi ovirale delovanje listnega zelenila, bi se v listnih stanicah tvorilo neko drugo zaščitno listno barvilo, ki bi samo za malo časa ščitilo listno zelenilo pred propadjo. Po zunanosti bi že pri trti spoznali, da ni zdrava.

2. Če bi trta sprejela preveč dušičnatih snovi, bi te ovirale presnavljanje, dasi bi trta bujno rastla in bi dala premalo grozdja.

3. Če bi trta imela premalo kalija, pač pa mnogo kalcija na razpolago, bi kalcij v trti oviral še bolj dostop kalija in bi trta propadla.

4. Če bi trta imela preveč kalcija v primeru z magnezijo, bi kalcij oviral presnavljanje fosforove kisline.

5. Če bi trta imela premalo fosforove kisline, tedaj se ne bi delile več stanice in bi torej razvoj in rast pri trti zaostala.

6. Ob preveliki suši bi trta imela premalo snovi za presnavljanje na razpolago, listju bi zmanjkalo kalij in zato bi ovenelo in se posušilo.

(Dalje prih.)

V vsako zemljo pravo podlago.

Josip Zabavnik.

V naših vinorodnih krajih je zemlja dokaj različna, različne so pa glede zahtev, ki jih stavijo na zemljo, tudi ameriške podlage, ki nam služijo za obnovo ostarelih ali drugače ponesrečenih vinogradov. Važno je, da pri obnovi vinogradov vselej uporabimo pravo, dotični zemlji odgovarjajočo ameriško podlago, da ne utrpimo škode. Ponesrečeni novi nasad je že marsikateremu vinogradniku vzel veselje do te panoge kmetijstva. Neuspehu pa si je v največ primerih kriv vinogradnik sam. Sedaj na spomlad pred sajenjem je še za vinogradnika čas, da se temeljito pouči, kakšno ameriško podlago zahteva njegova zemlja. Pameten vinogradnik na

to misli seveda že poprej, ko trsje vzgaja ali naroča. Da pa moremo pravo zadeti, moramo poznati lastnosti zemlje, katero hočemo s trtami zasaditi, in lastnosti različnih ameriških podlag. Spoznavanje teh lastnosti temelji predvsem na praktičnih izkušnjah, pa tudi na vedi. Danes, ko imamo glede izbire ameriških podlag že skoraj 50 letne izkušnje za seboj, je ta zadeva dosti lažja, nego je bila ob nastopu trtne uši.

Za naše razmere pridejo sledeče ameriške podlage v poštev: 1. riparija portalis, 2. rupestris Goethe 9, 3. rupestris montikola, 4. berlandieri $\times$ riparija Teleki Kober 5BB, 5. berlandieri $\times$ riparija Teleki Kober 8B, 6. riparija $\times$ rupestris 3.309 in 7. solonis $\times$ riparija 1.616.

Riparijo portalis uporabljamo v globoki, dobri, peščeno-glinasti zemlji, ki je dovolj rodovitna, ne prevlažna, ne presuha, uporabna pa je tudi v lapornato-glinasti in ilovnati zemlji, ako je dovolj rodovitna. Riparija portalis prenese v zemlji najmanj apna izmed vseh ameriških podlag. Že 10 do 12% finega apna v zemlji povzroča bledico. Rano odganja in rano dozori. Prenese do 30° pod ničlo, ne da bi pozebla. Ker na pomlad zgodaj odganja, jo včasih osmode pozni mrazovi. Vkorenini se rada, korenine razvija vodoravno. Cepljenke na nji se rade primejo. V starejših nasadih ostane podlaga tanjša od debla, po čemer se jo takoj spozna. V Dravski banovini je ta podlaga najbolj razširjena vsled njenih dobrih lastnosti.

Rupestris Goethe 9 uporabljamo v težji glinasti in apneno-glinasti zemlji, kakor tudi v težji ilovnati, navadni ilovnati in morda tudi še v peščeno-ilovnati in lapornati zemlji. Ta podlaga pa v ostalem ni posebno izbirčna glede zemlje. Korenine razvija bolj navpično in globoko v zemljo. Cepljenke se na nji rade primejo in se lepo vkorenini. Apna prenaša več nego riparija portalis. Med podlago in deblom glede debelosti v poznejših letih ni mnogo razlike. V Dravski banovini uspeva ta podlaga najbolje v celjskem vinskem okolišu, o čemur se lahko vsak prepriča pri bano-vinski trsnici v Dramljah. (Dalje prih.)

Društvene vesti.

Vinarska podružnica v Ormožu bo imela dne 20. marca t. l. svoj redni občni zbor po rani maši v gostilni Skorčič v Ormožu po sledečem dnev-

nem redu: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo društvenih funkcionarjev. 3. Volitev novega odbora. 4. Volitev delegatov za redni občni zbor V. D. v Ormožu. 5. Slučajnosti. Vsi vinogradniki ormoškega okraja so vabljeni, da se občnega zbora polnoštevno udeležijo.

Vsem vinarskim podružnicam!

Nekatere vinarske podružnice so s pobiranjem članarine v zamudi. Prosimo jih, da članarino takoj poberejo in jo pošljejo Vinarskemu društvu v Mariboru, ker drugače ne bi mogle sodelovati na občnem zboru, oziroma pri volitvah 2. junija 1935. (glej § 4. in 8. društvenih pravil). Članarina za 1. 1935. znaša 10 Din do 3 oralov vinograda, za vsak nadaljnji oral pa za 5 Din več, tako da plača posestnik 5. oralov vinograda 20 Din.

Neposredni člani VD, to so člani iz krajev, kjer ni vinarskih podružnic, nakažejo članarino v navedeni višini naravnost VD v Mariboru (poštno čekovni račun 10.786).

Člani trsničarskega odseka plačajo poleg članarine za VD še posebej odsekovo članarino, ki znaša za prvih 10.000 cepljenk 10 Din, za vsakih nadaljnjih 10.000 pa po 5 Din, tako da plača trsničar, ki cepi 50.000 podlage, vsega 30 Din članarine.

Vinarska podružnica v Ptuj. Na občnem zboru, ki se je vršil 23. decembra 1934., se je med drugimi tekočimi zadevam obravnavalo tudi viničarsko vprašanje. Občni zbor je sklenil, prirediti tečaj za pravilno sklepanje službene pogodbe med vinogradnikom in viničarjem po uredbi o viničarskem redu, da se v bodoče prepreči obravnave medsebojnih sporov pred viničarsko komisijo in sodnijo, ki se v zadnjem času sila množe, čemur je v največ primerih vzrok iskati v tem, da ni bilo v podrobnostih sestavljene službene pogodbe med vinogradnikom in viničarjem. Razpravljalo se je nadalje o ustanovitvi banovinske trsnice v Ptuj, o težkočah pri nabavi modre galice in o nje previsoki ceni, o previsoki trošarini na vino, o konkurenci vin, ki se uvažajo k nam iz drugih krajev, na katera vina bi se naj določila posebna trošarina, da se zaščiti naš vinogradnik, in o ustanovitvi vinskih koč po Halozah zaradi dviga tujškega prometa. Vinarska podružnica bo sodelovala na obrtni razstavi, ki bo letos v Ptuj. Za podružničnega predsednika je bil izvoljen g. Anton Šega, ravnatelj v p. in posestnik, za podpredsednika g. Ljudevit Sagadin, za tajnika g. France Preac in za blagajnika g. Ivan Ljubec; za odbornike pa gg. Miha Brenčič, Josip Koncilja, Ferdo Ernst, Stanko Zorčič, Ivan Šegula in Pavel Ornig.

Živnoreja in mlekarstvo.

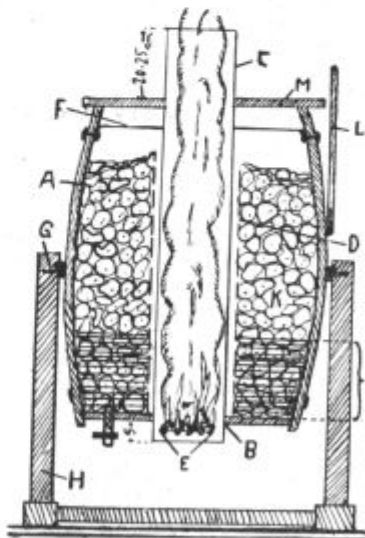
Brzoparilnik si napravimo sami.

Franc Wernig.

Izkušnja je pokazala, da je **boljše** krompir **pariti**, kakor **kuhati**. Za parjenje potrebujemo **manj goriva in časa**, vsled parjenja **ohranimo** v krompirju **več redilnih** snovi in pripravimo krompir za krmljenje svinj **boljše**, kakor s kuhanjem. Toda ne samo za krmljenje, ampak tudi za **kisanje** v jeseni ali pozimi (nagnito in zmrzlo gomolje) je **edino pravilno** krompir **pariti**, ne **kuhati**.

Ne more si vendar vsakdo omisliti brzoparilnika, ki stane celo pri Kmetijski družbi, ki nudi gospodarske potrebščine, **upoštevaje kakovost** po najnižji ceni, 1.100 Din za domači ali celo 2.060 Din za Alfa-parilnik. Tudi, ako hočemo v jeseni skupno pretežni del krompirja za zimsko ali poletno dobo kisati, nam šestokrat en sam brzoparilnik **ne zadostuje**.

Priobčujem zaradi tega sliko preprostega brzoparilnika, katerega si lahko vsakdo z dokupom cenениh pripomočkov **sam doma napravi** in kateri glede uspešnosti parjenja skoraj ne zaostaja za prvim Alfa-brzoparilnikom. (Sliko objavljam.

Slika 22. Leseni sod kot brzoparilnik.

A parilni sod (kotel); B azbestni obroč; C kučilna cev; D zunanji preluknjani plašč iz pločevine ali žice; E kučilna rešetka, nad njo ogenj; F železni opori; G tečaj in železni obroč; H stojalo; I voda; K krompir; L ročaj za obračanje kotla; M pokrov.

z odobrenjem lista „Der Pionier“, v katerem se je podoba nahajala 15. XII. 1934.)

Za napravo brzoparilnika, ki ga vidite na sliki, potrebujemo predvsem:

1. **Rabljen sod**, v katerem je bilo olje ali podobno (ne petrolej ali modra galica) in katerega uporabimo kot **parilni kotel**. V dno sode vžagamo okroglo luknjo in v to vtaknemo kurilno cev, ki naj sega 5 cm iz sode.

2. Močno, nad 20 cm široko, železno oz. pločevinasto cev, kakršno rabimo pri peči za odvajanje dima in katera služi kot **kurilna cev**. Le to v spodnjem delu preluknjamo in v luknje vtaknemo železne palčice in tako napravimo **železno rešetko za ogenj**.

3. **Azbestni obroč**, ki naj tesno zapira stik med dnom sode in cevjo.

4. Močno, trdo in gosto **žično mrežo** ali preluknjani **pločevinasti plašč**, katerega ovijemo v primerni razdalji okoli kurilne cevi in kateri naj prepreči, da bi se gomolje tiščalo kurilne cevi in se tu morebiti žgalo.

5. **Dve železni opori** za navpično postavljenje kurilne cevi.

6. **Pipo** na dnu sode za odtok vode.

S temi pripomočki napravljeni parilni kotel postavimo na 20 cm visoko, v krogu zloženo opeko in zgradili smo si na ta način preprost brzoparilnik. Kdor hoče napraviti k temu še posebno stojalo (glej sliko), opremi sod z železnim obročem, tečajem in ročajem **za obračanje kotla**.

V sod vlijemo približno 15 cm na visoko vode, napolnimo sod s krompirjem in pokrijemo s pokrovom, v katerega smo vžagali poprej zadostno veliko luknjo za kurilno cev. Čisto od spodaj se bo krompir le skuhal, toda od zgoraj pa se bo lepo in prhko sparil.

Kurimo enostavno od zgoraj v kurilno cev. Najprej denemo v cev malo slame ali lesne volne, potem pa počasi privedamo drva ali premog.

Ako bi hoteli pariti v zaprtem prostoru, bi morali naravno skrbeti s pomočjo posebnih cevi tudi še za **odhod dima**.

Je pač to zasilni parilnik in zasilna priprava, kakršnih moramo v **današnjem času uporabljati** več. Ljudje so sicer že oporekali, če sem spričo današnje krize priporočal zaradi možnosti rednega kmet. obratovanja **zasilne pripomočke** ali **nado-**

mestila. Ugovarjali so, zakaj naj bi samo kmet moral uporabljati zasilne pripomočke, saj jih tudi drugi stanovi ne uporabljajo! K temu ugovoru pripomnim, da morajo dandanes vsled krize često tudi drugi stanovi segati po manj popolnih pripomočkih (nazadovanje uporabe motornih vozil in zopetna uporaba konja, itd), da navedeni zasilni brzoparilnik uporabljajo tudi **imovitejši kmetovalci** v industrijski Nemčiji, v kateri je mogoče trenutno za kmetovalca v gospodarskem pogledu če že ne boljše, pa vsaj socialno za obstoj bolj varno poskrbljeno, kakor marsikje drugod.

O preprostem brzoparilniku, ki si ga napravimo sami, pa razmotrivam sedaj tudi v zvezi z **akcijo za zgradbo silosov**, ki so posamezno v Dravski banovini prav priporočljivi **za kisanje krompirja**, katerega moramo v ta namen — pariti.

V zimskem času, ko je manj drugega dela, se lahko bavimo tudi s pripravo raznih gospodarskih pripomočkov za boljše pridelovanje in **izrabljanje naših pridelkov**. V ta namen pa bo gotovo služil tudi opisani brzoparilnik, ki si ga pripravimo s ceneni pripomočki pozimi sami.

Priprava dobre skute.

Fr. Pavlica.

Pri nas poznamo dvojce vrst skute: kisló in sladko. Prva je izdelek kislega mleka, oz. mlečne kisline, druga pa se pripravi s pomočjo sirišča. Za štruklje, posebno pa še za sire, kakor imperial, liptavski in pivski, je potrebno samo sladke skute.

Pravilno izdelana dobra skuta se le redkokdaj dobi na našem trgu. Večina naših gospodinj pripravlja skuto še vedno iz kislega mleka. Taka skuta pa je v vsakem pogledu veliko slabša od sladke in se iz nje kaj dobrega ne da narediti. Na kratko povedano, se dobra skuta izdelata takole:

Najbolje je, da vzamemo mleko ene molže, ali pa samo večerno in jutranje. Ako nalijemo toplo mleko po molži z onim od prej, ki smo ga držali na hladnem mestu, imamo že ugodno temperaturo za sirjenje. Posoda, v kateri se bo vršilo zgoščevanje mleka, mora biti iz dobro pocinjene pločevine, še boljše je aluminijeva ali pa emajlirana (lonec, ki je okrušen od znotraj, ne pride več v poštev). Ako nismo izvršili takoj po molži zasirjenja, tedaj uravnajmo temperaturo tako, da bo imelo mleko pozimi 28° C, poleti pa 24—26° C. Mleko se zgosti lahko tudi v ¼ ure, toda za pripravo dobre skute je potrebno, da se siri vsaj 8 ali celo 12 ur.

Uravnanje, kdaj naj bo mleko zasirjeno, je v naših rokah. Paziti je na toploto in kislino mleka ter množino sirišča. Za 10 litrov mleka, iz katerega dobimo nekaj več kot 1 kg skute, potrebujemo samo toliko sirnega praška, kolikor ga vzame konica malega žepnega noža (pa ne pipca, ki je precej širok). To malenkost praška potrosimo v čašico čiste vode in počakamo, da se popolnoma raztopi, nakar še nekoliko pomešamo, vlijemo v mleko ter vse skupaj dobro premešamo. Sedaj postavimo lonec na mesto, kjer ni prehladno pa tudi ne pretoplo, n. pr. nekje v kuhinji ob peč. Poleti je pa naravno, da ne bomo mleka pustili niti v kuhinji, temveč na prostoru, kjer bi ne bilo več kakor 20° C. Tudi je paziti, da je prostor, kjer se mleko siri, čist in ne zatohel. Če smo pogodili količino sirišča in držali primerno temperaturo, bo po preteku 8—10 ur mleko zasirjeno. Da li je mleko dobro zgoščeno, spoznamo na ta način, če sirnina odstopa od strani lonca in se pri vtikanju s prstom preveč ne maže. Ne sme pa biti zopet tako trda, da se lomi, kakor je potrebno za druge vrste sirov. Če je bilo pridano preveč sirišča ali previsoka toplota, bo mleko mnogo prej zgoščeno in skuta bo slaba.

Zgoščeno mleko zajemljemo sedaj polagoma z večjo zajemalko v čim večjih kosih, ki jih odlagamo nalahko na prt ali v platno take gostote, da sirutka lahko odteka. Ko smo tako napolnili, prevezemo platno v obliko cule in postavimo na visečo desko, da se polagoma odceja. Čez kake pol ure sirnino obtežimo z desko in s par kg težkim kamenjem ali s podobnim predmetom. Tekom 2 ur se sirnina enkrat ali dvakrat nekoliko zravna in zopet obteži, tako da je v tem času dovoljno izprešana. Pravilo za pridobivanje dobre skute je:

Polagoma siriti, nalahko prešati in primerno osušiti.

Dobra skuta je prijetnega sladko-kiselkastega okusa, nedrobljiva, temveč mazava in v ustih topljiva. To se pravi, da ne sme biti v skuti nikakih zrnec in ne preveč vlage.

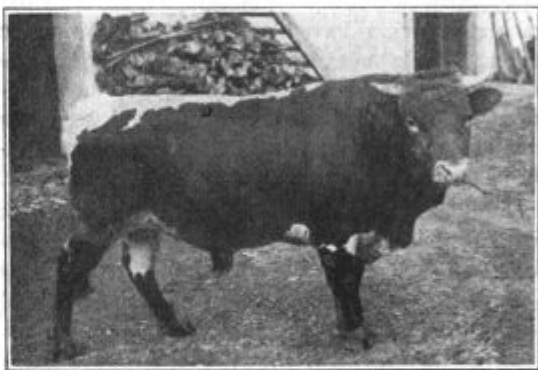
Razno.

Plemenske sejme za rodovniško živino, zlasti za mlade plemenjake priredijo tekom pomladi vse selekcijske zveze. V prihodnji številki objavimo kraje in dneve sejmov. Uspeh sejmov je vnaprej zagotovljen, ker se bo kupilo na sejmihih kakih 80 občinskih plemenjakov z banovinskim prispevkom. Približno enako število bodo pa nakupili sreski kmeti, odbori.

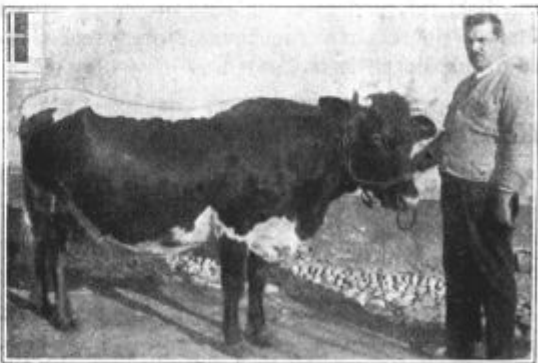
Plemenski sejm v Zagrebu je bil 1. februarja t. l. v velikem obsegu. Iz vseh delov Savske banovine je bilo pripeljanih 132 bikov največ lisašte, a nekaj tudi cikaste in sivorjave pasme. Biki so bili po kakovosti ocenjeni na tri razrede in so

bili prodani za 4000—7000 Din. Kupci so bili: država (10), Savska banovina (112) in zasebniki (10). — Istočasno je bil tudi plemenski sejm za merjasce. — Sejm je imel velik uspeh, vendar so stroški takih velikih sejmov zaradi dragega železniškega prevoza živali preveliki.

Zvezne razstave rodovniške živine. Dosedaj smo pregledali in nagradili rodovniško živino samo na krajevnih premovanjih, ki so bila vsako tretje leto pri vsaki selekcijski edinici. Letos nameravamo stopiti en korak naprej. Za okoliš svetlolisaste živine, kjer je selekcijsko delo že dobro utrjeno, se namerava prirediti **prva velika zvezna razstava svetlolisaste živine**. Razstavile bodo vse edinice tega okoliša, vsaka svoje najboljše blago. L. 1936. in 1937. sledijo ostale selekcijske zveze. Za l. 1938. pa je v načrtu velika osrednja banovinska razstava v Ljubljani.

Slika 23. Doma vzrejeni plemenjak, gorenjske cikaste pasme. (Selekcijsko društvo Avšiče.)

Slika 24. Njegova mati, dobra domača rodovniška krava.

Rodovniški plemenjaki za Gorenjsko se bodo uvozili iz Avstrije, ker doma ni primerne blaga in tudi lanskega nakup v Savski banovini niti v ceni, niti v prikladnosti blaga za naše prilike ni povsem zadovoljil. Uvoz iz Avstrije omogoča tvrdka Benko iz Murske Sobote, ki iz lastnih sredstev k nakupu prispeva skoraj do polovice visokih avstrij-

skih plemenskih cen. Istočasno bo s prispevkom g. Benka in deloma s subvencijo sreskih kmetijskih odborov uvoženih kakih 12 telic cikaste pasme za ormoško-ptujski okoliš, nekaj pomurskih telic za Savinjsko dolino in nekaj mariborskih za mariborski okoliš. — Za vrednost uvoženih plemenskih živali izvaža g. Benko klavno živino izven kontingenta in bo s tem obenem nekoliko olajšan naš domači živinski trg.

Rubež rodovniške živine. Dogajali so se primeri, da so davčni izvršilni organi zarubili posestnikom, ki so s plačilom davkov zaostali, najboljšo rodovniško živino in pustili druge manj dragocene živali in predmete. Ker se s tem dela škoda napredku naše živinoreje, je kr. banska uprava zaprosila dravsko finančno direkcijo, da se določi v javnem interesu izjemen postopek za rodovniško živino. Finančna direkcija si je predlog osvojila in izdala pod št. 786/III. od 21. II. 1935. vsem podrejenim finančnim in davčnim organom primerna navodila. Rodovniška živina se bo zarubila le tedaj, če ni drugih živali ali predmetov na razpolago in še v tem izjemnem primeru se bo skrbelo za to, da se žival ne proda trgovcu ali mesarju, temveč samo drugemu živinorejcu, tako da ostane žival še nadalje za plemo.

Valilna jajca smo že pričeli razpošiljati. Rejska središča naj pazijo, da pošljejo samo pravilna jajca od določenih, odbranih kokoši, ker se vse drugo brez izjeme zavrne. Prejemniki naj skrbijo za koklje. V sili si naj pomagajo s purami.

Živalca je ime listu, ki izhaja že par let v Ljubljani in obravnava rejo malih živali, m. dr. zlasti perutninarstvo, nadalje kuncerejo, kozjerejo in ovčarstvo. Nekatera rejska središča in kmetijski referenti so brezplačno prejeli cel lanski letnik. Priporočam v proučevanje predvsem članke o kokošjereji in ovčarstvu.

Ing. W.

Konjereja.

O pristno konjskih nalezljivih boleznih.

Dr. Veble.

Kužne bolezni zavzemajo tudi pri živalih velik pomen kakor pri ljudeh. Strašne so vsled tega, ker kose in uničujejo na veliko, če se jim človek ne postavi v bran. V zgodovini so znani primeri, ko je n. pr. goveja kuga pobrala vso goved po celih delih evropske celine. Tudi pri konjih imamo kužne bolezni, ki se pojavljajo samo na tej vrsti domačih živali. Navesti hočem le nekaj značilnih primerov; za izčrpno razmotrivanje vseh takih bolezni pač nedostaja prostora.

Pričnemo s **smoliko**, boleznijo, ki jo pozna gotovo vsak konjerejec. To bolezen povzročajo krogličaste glivice, nanizane v obliki verižice (njihovo ime streptokoki to tudi pomeni); štiri do osem dni po okužbi izbruhnejo znaki (simptomi) bolezni, ki so: visoka vročica, pobitost, neješčnost, nato bolesten kašelj z izmečkom, vnetje očne spojnice ter nosne sluznice in oteklost medviličnih limfnih žlez, ki se čez nekaj dni ognoje. Ta običajna bolezenska slika se pokvari in konjevo stanje poslabša, če se razen navedenih limfnih žlez ognoje še druge po telesu, posebno na vratu, pod žlezo slinavko ter ob strani dušnika. Včasih sega to ognojenje celo v prsni koš ter na limfne žleze drugih telesnih delov, kar pa bolezen tako poslabša, da žival navadno pogine. Običajen potek bolezni je ta, da se ognoje le medvilične limfne žleze in da žival ozdravi. Ozdravljenje zapusti za seboj daljšo, oziroma celo za vso življensko dobo odpornost proti tej bolezni, to se pravi, da žival sploh več ne oboli zanj, če jo je enkrat prebolela.

Smolika napade najraje mlade konje, ponajveč žrebeta; starejši konj oboli redkokdaj z razloga, ker si je pridobil odpornost proti tej bolezni, ko je bil še mlajši. Ni pa treba, da bi vsak konj obolel za to boleznijo, kakor je nmenjen razširjeno. Če izostane prenos ali še bolje, če žrebeta pravilno vzgajamo na ta način, da jih krepko hranimo, dobro negujemo in poskrbimo za to, da se mnogo pregibajo na svežem zraku, lahko dosežemo, da si taka žrebeta pridobe naravno odpornost proti tej kakor proti vsaki drugi bolezni.

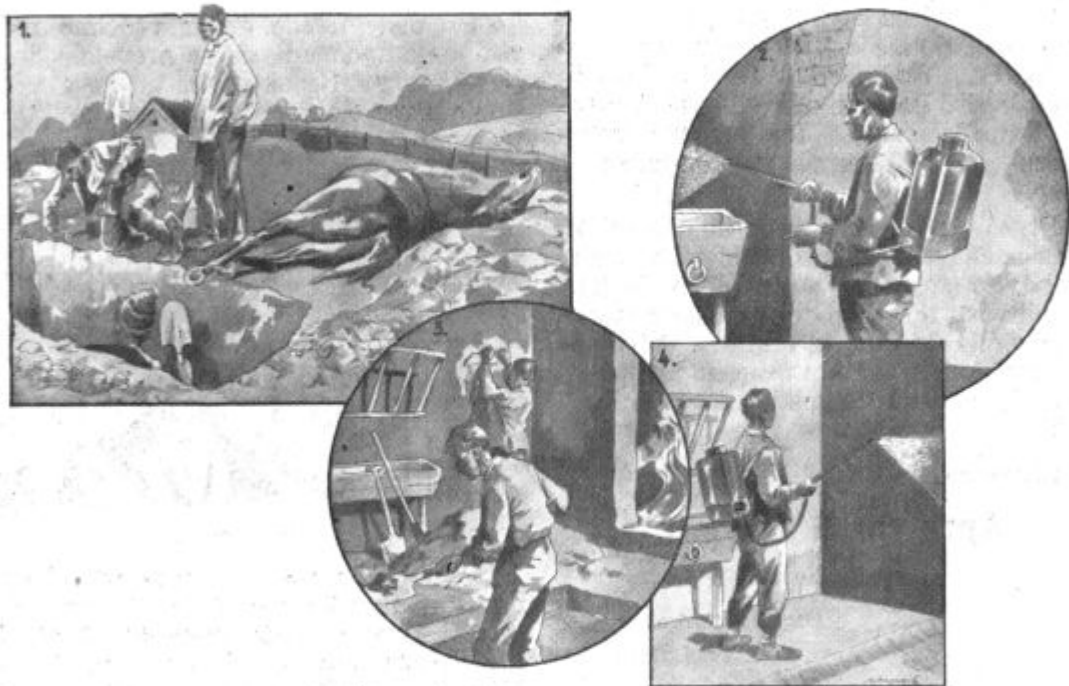
Prva pomoč pri tej bolezni obstoji v tem, da konja prestavimo v topel hlev, ki mora biti ločen od drugih konj. Bolniku damo Priesnitzov obkladek čez prsi, ki ga menjamo trikrat na dan. Hranimo ga z lahko prebavljivo krmo, osoljenimi otrobi, ki jim primešamo po 10 dkg pivnega kvasa. Pri močnem iztoku iz nosnic je potrebno vdihavanje sopare, ogreti in kadeči se vodi pa prilijemo terpentinovnega olja ali kreolina (saneolina) v 2% raztopini. Razen tega pokladamo gorke obkladke na otekle žleze, s čemur dosežemo, da se hitro ognoje. Ko se otekline omehča, jo je potrebno razrezati, da izteče gnoj. Potem se zdravstveno stanje bolnika hitro zboljša, če se ne ognoje druge limfne žleze. Ta bolezen se uspešno zdravi in tudi preprečuje s cepljenjem s serumom, kar je pa le živinozdravnikovo delo. S tem

cepljenjem kakor tudi z vbrizgavanjem zdravil v krvne žile se navadno posreči bolezen skrajšati ter omiliti. Zato smolika danes ni več ono strašilo za konjerejčeva žrebeta kakor svojčas, ko mu je često porabala ves zarod.

Druga nalezljiva bolezen konj, ki često obiskuje konjske hleve, je **takozvana influenza**. Pojavi se v oblikah: v kataralični in prsni. Kataralična oblika nastopi 4 do 7 dni po okužbi s strupom, ki jo povzroča; prične z visoko vročico 40° – 42° ali celo več. Drugi znaki te bolezni so: potrtost, huda oslabelost in pobitost do take stop-

influenzi, dasi nima z njo sicer nobene zveze. Povzročitelj je sicer tudi neviden strup, vendar se pa bolezen medsebojno ne da prenesti; dokaz, da sta oba povzročitelja čisto različna.

Pomoč v tej bolezni, ki jo moremo nuditi, obstoji v tem, da postavimo konja v hladen, zračen hlev, skrbimo za lahko prehrano, ki v črevesju ne zastaja. To dosežemo z dodatkom raznih soli k hrani in z mlekom, ki ga damo konju na dan 12 do 15 l. Koristno je tudi, da damo bolnemu konju odvajalno - razkuževalno sredstvo, kakor kreolin oz. saneolin 10–20 g. Po-

Slika 25. Postopek, ko pogine žival na kužni bolezni. 1.) Zakopli truplo s kožo vred, globoko. 2.) Razkuži takoj hlev, ko si odstranil poginulo žival. 3.) Po razkuženju očisti temeljito hlev. 4.) Končno razkuženje hleva. (Slik. S. Mironović.)

nje, da konj omahuje, kakor da bi se hotel zrušiti. Dalje otečejo očesne spojnice, ki obenem zarde. Pridružijo se še znaki na prebavilih, kakor neješčnost, suha in vroča ter zardela, oz. porumenela sluznica v gobcu, žeja, zevanje, grizenje, oz. vjed, zaprtje ali driska z zelo smrdečim blatom. Končno obole še dihal; konj kašlja, medvilične limfne žleze mu narahlo zatečejo; priključi se iztok iz nosa ter razne večje in manjše otekline po telesu, ki pa zopet naglo izginejo. Po 2–3 dneh nastopi kriza, nato pa padec vročine in po 6–10 dneh ozdravljenje. Prestanek bolezni zapusti odpornost proti njej za vse življenje. Po znakih je bolezen jako podobna človeški

dajanje kakih drugih zdravil ni potrebno in bi bilo umestno le takrat, če bi se ta ali oni simptom bolezni tako poslabšal, da bi ogrožal življenje.

Dolgotrajnejša in nevarnejša je prsna oblika influence konj, pri katerih pride redno do vnetja pljuč. Početek bolezni je podoben kataralični influenci, pridružijo se pa še prsni znaki pljučnice, kakor kašljanje, rjastorjav iztok iz nosa, otežkočeno in pospešeno dihanje. Kako se borimo proti bolezni? Dietična prehrana, zračen hlev, dosti pitne vode, ki ji po možnosti dodamo 1–2 žlici razredčene solne kisline na vsako vedro. Krepko odvajalno sredstvo, lopatka ali kolomel deluje včasih odre-

šilno. Proti visoki vročici dajemo mrzle obkladke čez prsi, ki pa jih moramo pozneje, ko vročina pade, zamenjati s toplimi, Priesnitzovimi. To so pa seveda le sredstva za prvo pomoč. Razume se samoposebi, da moramo pri tako nevarni bolezni kot je pljučnica, takoj poklicati živinozdravnika, ki bo k zgornjim sredstvom dodal še druga izdatnejša, kakor vzbrižgavanje neosalvarzana v žile, po potrebi puščanje krvi in nato sledeče vbrizgavanje solne raztopine v žile, vbrizgavanje kafrinega olja pod kožo i. dr. Zlasti pravočasno zdravljenje s salvarzanom, sredstvom, ki ga uporabljajo za zdravljenje sifilisa, deluje čudežno in bolezen kakor odreže. Težko bolna žival izgleda že drugi dan po injekciji zdravila kakor zdrava. Kajpada skrajša tudi celoten potek bolezni, ki se drugače vleče tedne in tedne.

Prsna oblika influence je bila že nekdanj strah vseh večjih konjskih hlevov, ker je strahovito gospodarila zaradi svoje jake nalezljivosti ter dragocen konjski material zdecimirala, kjer se je vsidrala. Odkar pa poznamo salvarzan kot uspešno protisredstvo, je ta strah izgubil mnogo na svoji moči.

(Konec prih.)

Gozdarstvo.

April (mali traven).

Ing. V. Novak.

Ozelenel je dragi gaj...

Fr. Ločniškar.

Narava.

Priroda se prebuja in slavi s čudežnimi pojavi svojega Stvarnika. Po vrsti drug za drugim **brste**, v gozdu in ozelene: **breza**, **bezeg**, **macesen**, **jelša**, **gaber**, **leska**, **bukev**, **vrba**, **topol**, **brest**, **javor**, **borovnica**, **dren**, **glog**, **hruška**, **jablana**, **jerebika**, **mokovec**, **malina**, **češnja**, **krhljika**, **češminje**. V drugi polovici meseca poganja oreh, proti koncu pa velikolista lipa in cer. S **cvetjem** se odenejo nekatera drevesa, preden ozelene, druga zopet pozneje. Onim, ki cveto že v marcu, se pridružijo sedaj **macesen**, **tisa**, **bukev**, **javor**, **jesen**, **breza**, **češnja**, **hruška** in pozneje **gaber** ter maklen.

V aprilu se oglasi kukavica in tudi druge ptice selivke so se večinoma že povrnile, da pomagajo pri zatiranju mrčesa.

Vzgajaj!

Pogozdovanje je sedaj v polnem razmahu. Posebno se mudi zasajati sadike **macesna** in **listavcev**, ako jih nismo posadili že v marcu. Ako pogozdujemo s sevami, sejemo seme šele sedaj z izjemo macesna, ki ga moramo posejati preje. To je potrebno, ker v aprilu nastopi rad še pozen mraz.

Drevesca in sadike, ki jih dvigne **srež** iz zemlje, potisnemo narahlo zopet nazaj ali pa zasipljemo korenine s prstjo, da ne štrle v zrak.

Pregoste **mlade gozde redčimo** redoma samo spomladi, da se preostalo drevje tekom poletja okrepi in ga sneg v začetku zime ne more tako močno kriviti in lomiti.

Izkoristi!

Slika 26.

Pazi, da ne boš sekal v **prepovedanem času!*** Od aprila naprej do 30. septembra ni dovoljeno sekanje **domačega kostanja**, **hrastovega** lesa za tehnično uporabo ter sekanje v **nizkih gozdih**. Le oni nizki gozdi, ki jih izkoriščamo za pridobivanje lubadi (čresla), so izvezeti.

Poleg te splošne prepovedi veljajo za nekatere sreze še sledeči predpisi:

V srezih Dolnja Lendava, Ljutomer in Murska Sobota je v času od 1. aprila do 30. septembra sploh vsako sekanje v gozdih prepovedano brez posebnega oblastvenega dovoljenja.

Istotako v srezih Celje, Konjice in Šmarje izvzemši **smreko**, katero smemo sekati tudi junija in julija.

V kočevskem, krškem, brežiškem in laškem srezu smemo v dobi od 1. aprila do 30. septembra sekati le v gozdih, katere napadajo mrčes in bolezni, ali ki so po-

* Po § 78. zakona o gozdih je dovoljeno sekanje le od 1. oktobra do 1. aprila. V Dravski banovini se je ta predpis za večino srezov omilil.

škodovani po požaru, dalje v nizkih gozdih za pridobivanje lubja, v planinskih krajih in kjer se je vsled vremenskih neprilik sečnja zakasnela, kjer redčimo mlade gozdove in kjer nujno potrebujemo les za zgradbe in mostove, podrte po poplavih.

V srezih Črnomelj, Litija, Metlika in Novo mesto smemo sekati od 1. aprila samo v višjih legah (nad 500 m nad morjem) razen smreke, ki jo smemo sekati povsod vse leto.

V obeh mariborskih srezih in v ptujskem srezu je sekanje dovoljeno do konca maja.

Kadar vežejo na Cvetno nedeljo **butare**, je treba mladino poučiti, da pri rezanju šib ne pustoši gozdov.

Ščiti, varuj!

V gozdu začno mrgoleti razne škodljive golazni. Med njo je **lubadar** (črv pod lubjem) eden najhujših sovražnikov gozda. Njegove ličinke (črv) izpodjedajo lubje iglastega pa tudi listnatega drevja. Če odtrgamo kos skorje napadenega drevesa, vidimo na notranji strani črvojedino, po kateri je mogoče spoznati različne vrste lubadarja. Izmed vsega drevja ogroža lubadar najbolj **smreko**.

Smrekov lubadar roji prvič meseca aprila ali maja. Hroščki se potem zavrtajo pod lubje dreves, kjer začno riti in polagati jajčeca. Ličinke, ki se razvijajo iz jajčec, izjedajo rove, ki postajajo z rastjo ličink vedno širši. Na načetem drevju opazimo rjavo moko, ki obvisi na lubju drevesa. Skorja je prevrtana z drobnimi okroglim luknjicami, kakor bi vanjo ustrelil s šibrami. Ako se mrčes razmnoži, se cedi iz lubja smola, iglice začno rjaveti in končno lubje odpade. Drevo se posuši.

Manjše množine lubadarja se v gozdih vedno nahajajo. Da pa se ne bi ta škodljivec čezmerno razmnožil, ga je treba zatirati povsod, kjer ga zasledimo. Če pravočasno ne uničimo zalege, se nam pojavi nepričakovano v ogromnem številu in uniči obsežne gozdove.

Drevesa, ki so po lubadarju napadena, posekamo, preden hrošči rojijo, in jih obelimo. Les moramo spraviti iz gozda, lubje, veje in vrhove pa sežgati na krajih, kjer ne more nastati požar.

Lubadar odlaga svoja jajčeca najrajše na bolehn, hirajoče in ranjeno drevo. Zato mu nastavljam **„lovna drevesa“**. V

gozdu posekamo mlajše drevo in ga pustimo pošev naslonjenega. Tako drevo začne hitro veneti in vabi lubadarja mnogo bolj k sebi kakor zdrava drevesa. Tako lovno drevo je treba vsak dan opazovati in se prepričati, v kolikšni množini se je lubadar v njem že razvil. Ko vidimo, da so posamezne ličinke (črvi) že tako velike, kakor hroščki, moramo drevo z zalego vred nemudoma odstraniti in napadene dele drevesa sežgati. Najbolj važno je torej, da odstranimo lovna drevesa pravočasno in preden mrčes izleti na drugo drevje. Kadar nastavimo več lovnihih dreves, jih zaznamujemo z zaporednimi številkami, da pri pregledovanju nobenega ne izpustimo. Pozabljeno lovno drevo je nevarno, ker je gnezdo, iz katerega se razširja lubadar.

V aprilu pobiramo in uničujemo jajčeca ter iz njih izlezle gosenice škodljivih metuljev. Smrekam in borom pa tudi drugemu drevju je posebno nevaren **smrekov prelec**. Njegove gosenice lezejo na drevo in začno objedati iglice. So silno požrešne in drevje, ki je močno napadeno, izgubi večino iglic.

Sredstvo proti temu škodljivcu so **lepilji pasovi**, katere napravimo visoko na deblu. Gosenice, ki lezejo na veje, obtiče na pasovih, kjer poginejo.

Požari so tudi v tem mesecu zelo nevarni, posebno kadar je suho vreme.

Paziti moramo, da si neupravičenci ne prilaščajo **trave** in **paše** v naših gozdovih.

Red.

Po dokončani zimski sečnji vpišemo v svojo **gospodarsko knjigo** čas in kraj, kjer smo sekali ter množino lesa, ki smo jo izkoristili. Istotako vpišemo tudi kdaj, kje in koliko smo v gozdu posejali semena ali posadili gozdnihih sadik.

Dohodke, ki smo jih imeli od gozda in izdatke za pogozdovanje in dr. si beležimo za gozdno gospodarstvo, ločeno od drugih gospodarskih panog.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 43. Kupil sem posestvo z vsemi srenjskimi pravicami. Naša srenja ima razen skupnega domačega pašnika tudi skupno planino. Pri zemljiško-knjižnem vložku mojega posestva solastninska pravica do skupne planine ni omenje-

ma. Sedaj pravi prodajalec, da planine ni prodal. Komu pripada deležna pravica do skupne planine, meni kot kupcu domačije ali prodajalcu? Ali se more solastninska pravica do skupnega (srenjskega) sveta odprodati od hiše? (A. L. v M.)

Odgovor: Pravni odnošaji glede skupnih (srenjskih ali soseskih) pašnikov in planin niso povsem enotno urejeni v vsej današnji Dravski banovini. Na ozemlju bivše Kranjske so nekoliko drugačni od ozemlja bivše Štajerske in Koroške. Na ozemlju bivše Kranjske ni zakonitega določila, da bi se ne dala deležna pravica do skupnega pašnika odprodati od domačije. Pač pa določa planinski zakon, da se z domačijo združene deležne pravice do skupnih planin ne morejo veljavno ločiti od nje. Le izjemno in če so podani važni razlogi sme komisija za agrarne operacije na posebno prošnjo to dovoliti, toda tudi le tedaj, če se odprodana deležna pravica združi z deležno pravico kakega drugega upravičenca; če se ima pa združiti z domačijo, ki dosedaj ni bila udeležena v srenji, mora pa še temu pritrditi večina srenjskih upravičencev. Na ozemlju bivše Štajerske in Koroške velja pa princip neločljivosti deležnih pravic od domačije glede vseh skupnih zemljišč (pašnikov in planin). Če ste torej kupili posestvo z vsemi srenjskim pravicami, ste kupili tudi deležno pravico do skupne planine in je prodajalec ne more več zahtevati zase, tudi če bi si bil pri prodaji izrecno pridržal planinsko pravico. Drugo je vprašanje glede kupnine. O tem bi bilo pa treba podrobnejših podatkov o vsebini kupne pogodbe itd.

Dr. S.-M.

Vprašanje 44. Gasilska četa si je s privolitvijo lastnika zemljišča zgradila kapnico ter se z lastnikom poslopja tudi domenila, da bo dovolil napeljavno vodo iz svojih žlebov v kapnico. Vse to je ustno dovolil, sedaj pa ne pristane na odpis parcele in tudi ne podpiše pogodbe glede žlebov. (A. F. v I.)

Odgovor: Od lastnika zemljišča smete zahtevati, da dovoli odpis prostora, na katerem je zgrajena kapnica; dalje, da dovoli odvajanje vode v kapnico. Če neče pristati na odmero sveta po geometru, bo treba iztožiti. V tožbi se bo ugotovil obstoj kupne in služnostne pogodbe in se bo zahteval prepis parcele z novo številko na gasilsko četo kakor tudi vpis služnosti oddajanja vode v breme dotičnega posestnika. Najbolje boste stvar izvedli z zastopnikom, ker smo Vam že pred letom dali odgovor na enako vprašanje in je stvar še vedno ostala enaka. Za prostor boste seveda morali plačati ceno, ki je bila primerna ob času naprave betonske kapnice.

Dr. G.

Vprašanje 45. Ugotovil sem, da je več zemljiških parcel vknjiženih pri mojem posestvu, katere so že moji predniki odprodali, pa ne odpisali.

Poskrbel sem, da se je sedaj izvršil odpis. Za koliko let nazaj lahko zahtevam povrnitev davkov? (M. J. v G.)

Odgovor: Povrnitve zemljiškega davka za parcele, ki so v zemljiški knjigi vpisane na Vas, sploh ne morete zahtevati od države, ker je po zakonu o neposrednih davkih in po splošnih zemljiško-knjižnih predpisih pravni lastnik zemljišča samo oni, na katerega ime je zemljiška parcela vknjižena. Lastnik pa je odgovoren za plačilo zemljiškega davka. Sicer lahko zahtevate, da Vam dosedanjí uživalec parcele prostovoljno vrne plačane davčne zneske. Ako se pa temu brani, je dvomljivo, če ga sploh morete sodnim putem k temu prisiliti. V tem primeru bi šlo za vse Vaše tozadevne terjatve, ki še niso zastarele. Zastarajo pa terjatve v 30 letih.

S. Š.

Vprašanje 46. L. 1929. sem si dal do gotovega zneska otvoriti odprt račun za trgovino pri nekem denarnem zavodu. Ta zavod se je takoj za ves znesek vknjižil na moje kmetško posestvo. Kredita nisem porabil za trgovino, temveč za nakup posestev. Sedaj mi zavod odreja pravico do zaščite. Ta mi pa po zakonu pripada, ker je moja trgovina le postranski posel, nekaj pripomoček h kmetiji. Kaj mi je storiti, ker mi je zavod vrnil potrdilo od občine za zaščito kmetov? (A. R. v B.)

Odgovor: Ako Vam je občina izstavila potrdilo, da ste se kot kmet zadolžili L. 1929. in da ste pod zaščito, mora denarni zavod to potrdilo upoštevati, ne glede na to, v kakšne namene ste posojilo najeli in nima pravice, od Vas zahtevati drugačnih plačil, kakor onih, ki jih uredba o zaščiti kmetov predvideva. Ako zavod osporava pravilnost občinskega potrdila, odnosno dvomi o nje pravilnosti, mora zahtevati pri sreskem načelniku, da potrdilo preizkusi in ga razveljavi. Zoper odločbo sreskega načelnika je odprta pot pritožbe na bana. Ako imate dokaze, da ste potrdilo predložili denarnemu zavodu in ga s tem obvestili, da ste zaščiteni po uredbi o zaščiti kmetov, potem lahko mirno čakate na ukrepe, ki jih mora izposlovati denarni zavod. Vaša stvar je le, izpolnjevati obveznosti, ki jih uredba o zaščiti kmetov predvideva, vse dotlej, dokler višja oblast ne razveljavi od občine izstavljenega potrdila.

S. S.

Vprašanje 47. L. 1927. sem dobil pri posojilnici posojilo v znesku 30.000 Din, ki sem ga do junija 1931. izrabil za izboljšanje svojega posestva. Za to posojilo se je posojilnica vknjižila na moje posestvo. L. 1931. sem z izplačano mi zavarovalnico poravnal ta dolg, kredit pa mi je ostal še vedno odprt. Ta kredit sem potem polagoma izrabljal, tako da sem porabil do 31. XII. 1932. 17.080 Din in do 31. XII. 1934. 23.640 Din. Za ta posojila mi računa posojilnica 9% obresti.

Ali je mogoče priti pod zaščito, da bi se mi znižale obresti na 4½ % in v pritrdilnem primeru, kaj mi je ukreniti? (V. G. v K.)

Odgovor: Po uredbi o zaščiti kmetov spadajo pod zaščito dolgov, ki so jih kmetje napravili do 20. aprila 1932. Ako ste l. 1927., oziroma 1931. napravili dolg v znesku 30.000 Din, odnosno si otvorili pri posojilnici kredit v tem znesku, kar se je vsekakor zgodilo s tem, da ste tedaj podpisali zadolžnico (menico) na označen znesek in se je tudi posojilnica na podlagi te zadolžnice vključila na Vašem posestvu, potem je pač jasno, da datira Vaš dolg od tedaj, ko ste podpisali zadolžnico, če ni v njej kaj drugega določeno. Pravno je nastal torej vaš dolg s podpisom zadolžnice, ne oziraje se na to, kdaj Vam je posojilnica za ta dolg denar efektuirala. Potemtakem spada Vaš dolg v znesku 23.640 Din pod zaščito. V zmislu uredbe z dne 2. II. 1935., Sl. l. 13. iz l. 1935., se kmetski dolgov, najeti pri denarnih zavodih, obrestujejo izza 23. XI. 1933. po 4½ %. Da dosežete zaščito, si morate dati izstaviti pri pristojnem občinskem uradu potrdilo, da ste se l. 1927., odn. 1931. kot kmet zadolžili ter izročite to potrdilo posojilnici. **S. Š.**

Vprašanje 48. Dokončal sem letos nasad vinograda, ki sem ga naredil iz kamenite in laporate, torej nerodovitne zemlje. Ali moram to izpremembo kje prijaviti in ali sem deležen kake davčne olajšave? (V. G. v P.)

Odgovor: Nov nasad vinograda morate v zmislu čl. 9. zakona o neposrednih davkih prijaviti tekom 60 dni od nastale izpremembe pristojni katastrski upravi zaradi uvrstitve parcele v odgovarjajoči razred vrste zemljišča. Ako ste vinograd napravili z domačo trto na odobreni podlagi na kamenitih peščenih tleh. Vam zakon daje pravico dočasne davčne oprostitve za dobo 10 let. Ali je trta cepljena na odobreni podlagi, o tem daje svoje mnenje kmetijski referent pri sreskem poglavarstvu. Da dosežete davčno prostost, se morate obrniti s posebno prošnjo — ki podlega taksi 5 Din — na katastrsko upravo, ki pribavi mnenje sreskega načelstva in potem nadalje postopa po predpisih katastrskega pravilnika. **S. Š.**

Vprašanje 49. Imel sem 2. 6. 1934. sodni ogled nespornim potom, pri čemur smo odmerili neko parcelo, ki jo je sosed užival že čez 50 let, a je zemljiško-knjižno še vedno vključena na moje ime. Sodnik je obljubil takojšnjo ureditev posestne pole in mape, a dosedaj nisem prejel nobenega obvestila ter plačujem še vedno davek za sosedo. Kaj naj ukrenem, da se parcela prepiše na sosedo, a meni davek odpiše? (V. G. v P.)

Odgovor: Prepis odmerjene parcele na ime sosedo mora odrediti s sklepom okrajno sodišče. Ako se to ni zgodilo takoj po izvršenem sodnem

ogledu, bo najbrže razlog ta, da okrajno sodišče ni imelo za to pravne podlage. Vsekakor je treba, da vložite sporazumno s sosedo posebno vlogo na okrajno sodišče zaradi prepisa. O izvršenem prepisu parcele na ime sosedo se obvesti katastrska (davčna) uprava, ki potem odmeri za naprej odpadajoči davek sosedu. Odpis davka za nazaj pa je izključen. **S. Š.**

Vprašanje 50. V oktobru lanskega leta je en davkoplačevalec plačal svoj predpisani davek za l. 1934. Pred enim tednom je prišel — po nalogu davčne uprave — organ finančne kontrole vnovič terjati, da naj plača davek za lansko leto. Ker je stranka poštno-čerkovno položnico nekam založila, se ne more izkazati. Pač pa je iz davčne knjige razvidno, da je davčni urad plačani znesek knjižil dne 2. 11. 1934. Ali ima davčna uprava pravico, davek dvakrat terjati in v katero blagajno se ste-ka tako izterjani davek? (V. G. v P.)

Odgovor: Po obstoječih zakonskih predpisih nima davčna uprava nikake pravice že plačani davek vnovič terjati. Vprašanje je le, ali je davčna uprava zaračunala znesek, ki ga je stranka plačala oktobra in davčna uprava knjižila 2. 11. 1934., tudi v odplačilo davka za l. 1934. Kajti v primeru, da je bila stranka na dolgu na davkih ali samoupravnih dokladah iz prejšnjega leta, potem je morala davčna uprava po predpisih zaračunati ta plačani znesek v poravnavo starejših obveznosti ne oziraje se na to, da je stranka hotela s tem zneskom plačati davek za l. 1934. V tem primeru je samobesbi umljivo, da mora stranka pozivu organa finančne kontrole ustreči in plačati znesek. Ako je pa stranka prepričana, da ni imela nikakršnih drugih, starejših obveznosti, mora tudi v tem primeru pozivu organa finančne kontrole ustreči, ako se ne more izkazati s potrdilom vplačanega zneska in se hoče ogniti rubežu; toda v tem primeru se mora zaradi takega postopanja pritožiti z nekolikovano vlogo na dravsko finančno direkcijo v Ljubljani, ki bo zadevo preiskala in krivce kaznovala. **S. Š.**

Vprašanje 51. Imam pohištvo iz orehovega lesa (politrano), katerega napadajo neki črvi. Isto je na več mestih že preluknjano in se iz luknjic vsipa prah. Kako naj zatrem lesnega črva v opravi? J. K. v S.)

Odgovor: Lesni črv je pravzaprav ličinka majhnega hrošča (anobium), ki živi v lesu pohištva. Napada jelov, topolov, lipov, hruškov, orehov in drugi les. Zatiramo ga s tem, da vbrižgavamo v luknje petrolej ali bencin in jih potem zamažemo ali nadrgnemo z voskom, da se zamaže odprtine in mrčesu tako zmanjka zraka. V največjem času razkužijo napadeno opravo v zaprtih prostorih s formalinom ali pa s plinom žveplenega ogljika. **Fr. K.**

Vprašanje 52. Obdelati moram silno zanamarijeno njivo, ki je vsa preprežena s plevelom, zlasti s pirošnico. Nameravam jo obsejati z deteljo. Zemlja je peščena. Črna detelja tu ne uspeva. Ali naj sejem esparzeto, orjaško belocvetočo deteljo, ali rumeno deteljo ali ranjek? Ali priporočate rdečo deteljo? Ali jo lahko sejem spomladi? (P. K. v R.)

Odgovor: Inkarnatke spomladi ne boste sejali. Ne bi se izplačalo, saj daje le eno košnjo. Gospodarsko pravilno je sejati rdečo deteljo na strniko in jo kositi spomladi. Rumena detelja kot samostojni sadež ne prihaja v poštev. Tudi ranjeka ne morem priporočati, ker ne vem, kje bi dobili dovolj cenenejša semena. Orjaška belocvetoča detelja ne prihaja v poštev, ker je seme predrago. Esparzete ne marate sejati, ker ne veste, če Vam zemljišče v bodoče ostane. V takih okoliščinah je nasvet težaven. Da bi vsaj povedali, koliko let približno boste še mogli zemljo izkoriščati. Najbolj bi Vam priporočal zasejati enoletno deteljno mešanico. V tej mešanici upoštevajte laško ljuljko močnejše od črne detelje. Navadno vzamemo 16 kg črne detelje in 8 kg laške ljuljke. Vi napravite narobe: vzemite 8 kg detelje in 16 kg laške ljuljke. Toda v tako kratkem času (mešanica bo trajala le 1—2 leti) pirnice ne boste zatri. Travišče bi tedaj moralo trajati vsaj 4 leta. V tem primeru bi zasejali menjalni travnik. Sporočite, če želite še podrobnejših navodil. Glede soje, dobite odgovor v prihodnji številki. S. V.

Vprašanje 53. Zrigoal sem celino v dobri legi, ki jo bom spomladi posadil s trto silvancem. Nisem si pa na jasnem glede podlage za težko ilovico in deloma za trdi lapor. Ali je Aramon Ganzin št. 1 dobra podlaga za težko ilovico, ali je katera druga boljša? (B. J. iz S.)

Odgovor: Za težke ilovice je najboljša podlaga riparia $\times$ solonis št. 1616, za trdi lapor pa križanke riparija $\times$ berlandieri Kober 5BB, odnosno Teleki št. 8. Aramon rupestris Ganzin št. 1 pa za take zemlje ni prikladna, ker jo priporočamo le izjemno za gruščnate in kamenite lege, odnosno za podsajanje starejših vinogradov. Ima namreč tudi v ostalem vse lastnosti montikole, ki za naše prilike ne odgovarja.

Fr. K.

Vprašanje 54. Moji prasički imajo po životu takozvano rjo, ki se jim vedno bolj slabša. Pri tem so pa veseli in radi jedo. S čim naj to bolezen odpravim? (I. Fr. iz Dr.)

Odgovor: Le v redkih primerih povzroča prasičjo rjo svinjska kuga. Po navadi se pojavlja pri nepravilnem krmljenju ter v nezdravih, zatohlih in slabo zračenih hlevih. Včasih se pridružijo še pozimi zajedalci (garje). Ker je rja kožni izpuščaj, je umivanje obolelih prasets naravnost škodljivo. Proti boleznem se borimo, ako nedostatke, ki jo povzro-

čajo, odpravimo, to je, ako praseta pravilno krmlimo in izboljšamo hlevne zdravstvene prilike. Pri tem pospešuje zdravljenje mazanje kože z 10% mazilom žveplenega cveta, ki ga napravimo, ako 100 gramov nesoljeni svinjski masti prideneemo 10 gramov žveplenega cveta in ti sestavini dobro zmešamo. Kraste omehčamo z oljem in drgnjenjem z otrobi. Vlaga in mokrote se je treba pri tem ogibati; kvečjemu je dopustno praseta vsakih 5 dni umiti s toplo kreolinovo ali saneolinovo raztopino (5—10%). Dobro je tudi 10% mazilo istega zdravila, posebno tedaj, če je rja povzročena po garjah. Neobhodno potrebno je tudi, da skrbimo za redno prehrano in prebavo mater. Zdravljenje pospešuje tudi vsakodnevni dodatek fosforja k morebitni krmi v obliki ribjega ali Težakovega olja.

Dr. V.

Vprašanje 55. Moja goved je dobila uši. S čim naj jih odpravim? (F. I. v D.)

Odgovor. Najboljše sredstvo proti ušem je takozvana siva mast iz živega srebra, vendar je pa to sredstvo za goved nevarno zaradi zastrupljenja. Goved se namreč rada med seboj oblizuje ter je napram temu zdravilu občutljiva. Zato so za goved priporočljiva druga sredstva, kakor petrolej, ki ga zmešamo z enakim delom lanenega olja in kožo le narahlo s to zmesjo obrišemo. Uporabljajo se tudi kreolm, tekoči katran itd. Enako važna kot mazanje z zdravili je kožna nega in mehanično čiščenje s ščetko, dobra stelja ter često razkuževanje hleva.

Dr. V.

Vprašanje 56. Na šunki, ki je visela skoraj leto dni v nalašč za to napravljeni omari, so se zaredile majhne, skoraj nevidne, pozneje ušem podobne živalce, ki prelezajo tudi na druge predmete, kakor steklenice itd. Kaj so te živalce in kako se jih zatira? (I. L. v V.)

Odgovor: Na površini pravilno nasoljene in dobro prekažene šunke se ob vlažnem vremenu napravi plesen, pa tudi mušja zalega, če je shramba muham dostopna. V tem primeru se pa gre za neke vrste zajedalca, ki ga ni mogoče ugotoviti brez pregleda na drobnogled (mikroskop). Odrežite kosček šunke, ga vtaknite v steklenico s steklenim zamaškom in pošljite s kratkim dopisom Drž. veterinarskemu bakteriološkemu zavodu v Ljubljano, Lipičeva ul. 2, ki bo izvršil preiskavo in nato dal potrebna navodila za zatiranje teh parasitov.

Dr. V.

Vprašanje 57. V okolišu Mozirja so se pojavile okrog Božiča preteklega leta in začetkom tekočega leta po gozdih, na poteh, stezah, cestah ter drugih popolnoma golih mestih v velikih množinah ličinke 1 do 5 cm na debelo in 1 do 2 m² v širini. Ličinke, ali kakor jih ljudstvo imenuje „črvi“, so svetle, zamazano-rjave do sivkasto-črne barve, imajo drobno glavco in so 12 mm

dolge ter 2 mm debele. Ali so ti črvi škodljivi? (A. A. v Z.)

Odgovor: Po tukajšnjih ugotovitvah se ime-njuje te ličinke **armadni črv**, ker nastopajo, kakor zgoraj opisano, v velikih množinah. Hranijo se z **odpadlim** listjem ter z iglicami, torej **ne povzro-čajo** gozdom nobene škode. **Ing. Š.**

Vprašanje 58. Kdaj je treba sekati trnje, da se posuši? (J. Z. v B.)

Odgovor: Da se trnje posuši, ga je treba po-sekati v času najbujnejše rasti, to je koncem maja ter junija in julija. Enkratna sečnja navadno ne zadostuje. Treba jo je večkrat ponoviti. Ako gre za kopinje (nazvano tudi ostroga, robida, črna malina), Vam svetujemo, da ga izrujete, to je odkopljete s koreninami vred, ker ga je dru-gače težko popolnoma zatreti. Navadno izgine ko-pinje kakor tudi vsak drug gozdni plevel, ko ga gozdno drevje preraste in se v krošnjah sklene, tako da ga popolnoma zasenči. **Ing. Č.**

Vprašanje 59. V mojih panjih je pozimi pre-več vlage, tako da mi les na dnu panja in na vratcih že trohni. Kaj je vzrok vlagi v panju in kako jo odpravim? (A. K. v L.)

Odgovor: Vobče je vzrok vlagi v panju ta, da pride ohlajena stena (dno) panja v stik s to-plejšim, vlažnejšim zrakom, ki obdaja čebelno družino. Posebno slabo je, če so bile čebele v jeseni prepozno krmljene, da ostane hrana (med, sladkorna raztopina) v satju nezgoščena. Treba je torej pravočasno (septembra) prehranjevanje za zimo dovršiti. Nadalje mora biti žrelo vedno na široko odprto. Končno naj bo panj tudi spo-daj in zadaj proti mrazu zavarovan, medtem ko so strani, kjer ima panj stik s sosednjim panjem, itak zaščitene, sicer treba tudi tu opažiti. **Dr. P.**

Družbene zadeve in razno.

Podružnice.

Pregledali smo imenike naročnikov na „Kmetovalca“. Mnoge podružnice se še niso odzvale pozivom, da bi poslale član-ske imenike za leto 1935. Ugotovili smo tudi, da štejejo nekatere podružnice pre-cejšnje število članov, **a le malo jih je, ki so naročeni tudi na „Kmetovalca“.** Pohva-liti moramo delovanje nekaterih podruž-nic, zlasti v **Beli Krajini** in v **Halozah**, kjer je **število naročnikov na list naraslo**, vkljub stiski in velikem pomanjkanju sredstev. Opažamo tudi, da je mnogo čla-nov poslalo naročnino naravnost na druž-bo, ker se nekaferi podružnični funkcijo-narji ne zmenijo, da bi pravočasno po-brali naročnino in jo odposlali.

Ponovno pozivamo podružnične odbor-nike, da posvečajo delovanju kmetijskih podružnic vso svojo pozornost, zlasti na-ročnikom „Kmetovalca“. Člani, ki ne zmo-rejo naenkrat naročnine 25 Din, naj se združijo s sosedi in prijatelji, da zložijo potreben denar za list. V skrajnem pri-meru, da kateri revnejši člani ne zmorejo 25 Din naročnine, pa naj **plačajo naročnino v obrokih, in sicer najkasneje do 15. maja t. l.** Ne moremo si predstavljati danes uspešnega delovanja v kmetijstvu in za-družnega vnovčevanja kmetijskih pridel-kov, ako niso člani tudi naročniki „Kme-tovalca“.

Uredništvo in uprava „Kmetovalca“.

Prof. Franc Malasek, 50 letnik.

Dne 14. marca t. l. je obhajal v krogu svojcev svojo 50 letnico profesor g. Franc Malasek, sreski kmetijski referent v No-vem mestu. Rodil se je na Moravskem kot sin kmetskih staršev. Po kmetij-skih študijah v Chrudimu je absolvirал daljšo prakso na Češkoslovaškem in tudi v Rusiji na raznih graščinah. L. 1911. je nastopil mesto oskrbnika na veleposestvu g. J. Lenaršiča na Vrhniki, na kar je pri-šel l. 1913. kot strokovni učitelj na Grm,

kjer je služboval nepretrgoma do l. 1926. Od tedaj pa slušbuje g. Malasek kot kmet. referent sreza Novo mesto. V teh dolgih letih se je jubilar kot Čeh prilago-dil vsem razmeram v Jugoslaviji. Kot pri-znan strokovnjak za poljedelstvo in ži-vinorejo, deluje g. Malasek tudi pri raz-nih kmetijskih ustanovah in korporacijah, zlasti pri kmetijski podružnici v Novem mestu, ki jo kot tajnik uspešno vodi. V armadi ima čin rez. peš. kapetana I. kl.

G. prof. Malasku želimo ob tej priliki še mnogo let zadovoljstva in zdravja ter najboljših uspehov v svojem težkem poklicu.

† **Vidmar Franc**, predsednik kmet. podružnice Dole pri Litiji in dolgoletni član Kmetijske družbe nas je zapustil za vedno. Bil je naš najzvestejši član in istočasno tudi najbolj agilen delavec. Z izrednim zanimanjem za kmetijske koristi in z živahnim udeleževanjem pri podružnici je pokazal, da je bil najvrednejši predsednik do tedanjega njenega obstoja ter mu bo težko najti enakovrednega naslednika. Dasi mu je njegovo delo pri mlinu in žagi vzelo veliko časa, je vendar z vso vzornostjo skrbel za svoje zemljišče ter delal razne poskuse z namenom, izboljšati položaj našega hribovskega sveta. Življenje, ki ga je tako silno vezalo na rodno grudo, kar je posebno občutil v tujini, kjer je izpopolnil svoje organizatorične zmožnosti — to življenje je ugasnilo. Med nami pa bo pokojni vedno živel. Njegov spomin in nadaljevanje njegovega dela naj nam bo častna dolžnost!

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.
Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.

2. Slučajnosti.

V nedeljo, 24. marca 1935.:

Motnik, ob 15. uri v gostilni Pungartnik; **Ormož**, ob 8. uri v dvorani Kletarske zadruge; **Prekopa**, ob 15. uri v Gasilnem domu; **Sv. Lenart pri Veliki Nedelji**, po rani sv. maši v narodni šoli; **Slivnica pri Celju**, ob 9. uri v šoli na Slivnici; **Šmarjeta pri Novem mestu**, ob ½8. uri v šoli; **Ziri**, ob 8. uri pri načelniku Iv. Kavčiču št. 6;

na praznik, 25. marca 1935.:

Adlešiči, ob 7. uri v občinski pisarni; **Zagorje ob Savi**, ob ½8. uri po rani sv. maši v drž. osnovni šoli v Zagorju;

v nedeljo, 31. marca 1935.:

Benica, ob 10. uri v šoli; **Sv. Lovrenc na Pohorju**, ob 11. uri pri Jakobu Ozvaldu; **Šoštanj**, po prvi sv. maši v Slomškovem domu; **Unec pri Rakeku**, po sv. maši v šoli na Uncu;

v nedeljo, 7. aprila 1935.:

Črnomelj, ob 9. uri v hotelu Lackner; **Vrhnika**, ob ½8. uri v gostilni g. Turšiča na Vrhniku;

v nedeljo, 14. aprila 1935.:

Teharje, ob 9. uri v osnovni šoli na Teharju.

VNOVČEVALEC

15. marca 1935.

Vinski trti vsa hranila!

Ing. J. Teržan:

Izvršeni poskusi v večina vinogradniških okoliših Slovenije, s sedmimi različnimi mešanimi gnojili, v dvanajstih vinogradih so dokazali, da na trto najbolj vpliva „polno gnojenje“. Grozdje je imelo

Slika 28. Vinograd g. Val. Mihelića iz Križevljanske Dubrave.

okrog 1% več sladkorja, kislina pa je znatno nazadovala. Zoritev je bila za en do dva tedna zgodnejša.

Podatki o gnojilnih poskusih zadnjih treh let kažejo, da je „polno gnojenje“

edini način gnojenja, ki povzroča harmonični razvoj trte, nastavek in zoritev grozdja. Enostransko gnojenje pa je, če tudi cenejše, mnogo manj vredno. Posebno lepo se vidi vpliv dušika na nastavek. Tudi dober vpliv kalija, če je v skladu ostalih potrebnih hranilnih snovi, posebno v zvezi z dušikom, dà zelo dober nastavek in trgategv.

Slika 29. Oranževka iz ban. trsnice v Pekrah; gnojena z nitrofoskatom. (Fot. Teržan.)

Zanimivi so podatki, ki jih je pred kratkim priobčil o gnojenju generalni inspektor francoskega kmet. ministrstva Dr. A. Demolon, ki je prišel do prepričanja, da je za kmetijsko prakso največjega pomena uporaba „polnega - NPK - gnojenja“. On pravi: „Glavna naloga analize zemlje obstoji v tem, da da praktičnemu kmetovalcu v vsakem danem primeru navodilo, kako naj izvrši gnojenje, ki je z gospodarskih ozirov najpriljubljenejše. Če pa kmetovalec nima pri roki analize svoje zemlje, potem je „polno gnojenje“ ono, ki jamči, da je kmetovalec v danih prilikah izvršil gnojenje v najbolj gospodarskem zmislu. Pri takem načinu gnojenja lahko pogrešamo analizo zemlje, brez velike praktične škode. „Polno - NPK - gnojenje“ jamči v splošni poljedelski praksi boljše izglede na gospodarski uspeh, kajti nekatere hranilne snovi lahko sprejema rastlina in uporablja samo tedaj, če ima istočasno tudi druge hranilne snovi na razpolago. Kalij n. pr. lahko rastlina mnogo bolje izkorišča, če ima istočasno na razpolago mnogo dušika, kakor pa če rastlini primanjkuje dušika. Mnogo bolj gospodarsko je gnojiti na temelju „polnega gnojenja“, kakor gnojiti samo z enostranskimi gnojili.

Bogata izkušnja in velika uporaba mešanih gnojil v Franciji, Nemčiji, Češkoslovaški, nam to najboljše dokazuje.“

Poskus s fosfatno žlindro.

Ing. com. Jurica Zadavec.

Vsak napreden gospodar je prepričan o važnosti gnojenja z umetnim gnojili. Toda žal v sedanjih časih ni dovolj, ako je človek prepričan o koristnosti kake stvari; preden si jo nabavi, vpraša predvsem po stroških. Znano pa je, da so ravno visoke cene sicer znanih in priznanih dobrih umetnih gnojil onemogočale njih splošno uporabo. Temu je hotela odpomoči naša domača Tvorница kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Opolnomočila je svojega strokovnjaka (g. ing. Vojo Knopa), da sestavi za naše prilike odgovar-

jajoče umetno gnojilo, ki naj bi poleg svoje odlične kakovosti odgovarjalo tudi v ceni. To se je posrečilo. Danes imamo na trgu novo umetno gnojilo, imenovano „fosfatno žlindro“.

S tem gnojilom sem lansko leto, preden je bilo dano v splošno uporabo, delal poskuse ter v sledečem objavljam svoja opazovanja:

Predvsem sem pognojlil vinograd. Dal sem vsakemu trsu 10 dkg tega novega gnojila. Že takoj v spomladi se je trsje, pognojeno s fosfatno žlindro, bolje razvijalo, imelo lepši nastavek, a tudi odpornost proti raznim boleznim je bila mnogo večja, tako da sem bil s tem poskusom popolnoma zadovoljen. Moram odkritosrčno in objektivno priznati, da se more pri vinogradništvu fosforna žlindra kvalificirati samo z „odlično“.

Preizkusil sem tudi kombinirano gnojenje. V vinogradu sem pognojlil vsakemu trsu z 12 dkg fosfatne žlindre, na to pa sem na tako pogojenem prostoru posejal grahorico. S fosfatno žlindro sem dodal zemlji fosfor, dušik pa je bil dodan s podkopavanjem grahorice potom takozvanega „zelenega gnojenja“.

Tudi ta poskus se je popolnoma in v toliki meri posrečil, da sem letošnjo jesen pognojlil ves vinograd s fosfatno žlindro, medtem ko nameravam manjkajoči dušik dovesti zemlji spomladi z zelenim gnojenjem potom podkopavanja rastlin leguminos.

Razen v vinogradu, je bilo s fosfatno žlindro pognojeno njivi za krompirjev nasad, travniku ter sadnemu drevju.

Tudi pri teh poskusih se je fosfatna žlindra povsem obnesla. Na tem prostoru je bila krompirjeva rastlina odpornejša, je bujnejše rastla in nas je v jeseni razveselil obilen in zdrav sad.

S fosfatno žlindro gnojeno sadno drevje je bujnejše rastlo, sad je bil večji in lepši.

Gotovo najlepši uspeh gnojenja s fosfatno žlindro pa se je pokazal na travniku. Človek ne bi verjel, ako se ne bi prepričal, koliko več je bilo sena in otave na pogojenem travniku, kakor na negojenem. Višek je znašal pri senu 75%, pri otavi pa 60%.

Brez dvoma je torej, da je fosfatna žlindra res priporočljivo umetno gnojilo, a kar je glavno, tudi cena je odgovarjajoča, saj 65 Din za 100 kg umetnega gnojila tudi v teh težkih časih ni preveč.

Kmetijska družba ima v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju v Aškerčevi ulici; v Novem mestu; v Murski Soboti Prekmurje; v Slov. Konjicah; v Zagrebu, Gjorgjevičeva 23.

Tu navedene cene veljajo pri nabavi v Ljubljani; v drugih krajih se prištejejo še izdatki za

prevoz iz Ljubljane. Za drugo blago, za katero niso cene navedene, zahtevajte pismene podatke.

Cene veljajo za nadrobne in vagnske pošiljatve.

Semena.

Vsa naša semena so najboljše vrste, zanesljivo kaljiva, predenice prosta, preiskana po drž.

kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani ter plombrana v originalnih vrečah.

Domača detelja	Din 23.50
Lucerna, pristna banaška	" 28.—
Švedska detelja	" 40.—
Hmeljska lucerna	" 14.—
Bela detelja	" 22.50
Mačji rep	" 25.—
Pasja trava	" 17.—
Francoska pahovka	" 14.—
Angleška ljulika	" 13.50
Laška ljulika	" 13.50
Travniška bičnica	" 29.—
Travniška latovka	" 39.—
Lisičji rep	" 39.—
Navadna šopulja	" 29.—
Pasji rep	" 47.—
Ovčja bilnica	" 42.—
Zlati oves	" 98.—

Zmesi travnega in detelnega semena, sestavljene po strokovnih navodilih iz zgoraj navedenih vrst stanejo:

1. za barski svet	Din 26.—
2. za peščeno zemljo	" 24.—
3. za srednjetežko zemljo	" 24.—
4. za težko zemljo	" 26.—
5. mešanica za vrtove, nizka trava	" 26.—

Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno Din 14.—.

Semenska pesa, Mammuth, rdeča, francoska Din 15.—.

Semenska pesa, Eckendorf, rumena, poljska Din 18.50.

Semenska pesa, Eckendorf, rumena, nemška Din 26.—.

Pri odjemu originalnih vreč cena po dogovoru.

Vreče iz jute kakor poštnino se računa posebej po lastni ceni.

Semenski oves, navadni Din 1.80.

Semenski oves, oplemenjeni švedski Din 2.10.

Semenski ječmen Din 2.05.

Oves za krmo Din 1.20.

Umetna gnojila.

Člani imajo poseben popust, ako se izkažejo z legitimacijo in ako gnojilo plačajo takoj pri prevzemu v skladišču. Pri pismenih naročilih je rok plačila za dosego popusta 20 dni od datuma računa; sicer veljajo iste cene kot za nečlane.

Umetno gnojilo	Vsečina v %			Prodajna cena v Din za 100 kg						
	dušika	fosforne kisline	kalija	pri vagonem odjemu		pri odjemu na vreče iz skladišča				
				franko	cena Din	Ljubljana	Maribor	Celje	Novo mesto	Puconci
a) Dušičnata gnojila:										
čilski soliter	16			vsaka post.	285	290	290	290	290	290
apneni dušik v vrečah	16			"	180	183	183	183	183	183
v ploč. posodah	16			"	195	200	200	200	200	200
apnena sečnina	16			"	255	258	258	258	258	258
sečnina	40			"	612	615	615	615	615	615
b) Fosfornokisla gnojila:										
rudninski superfosfat		16		"	95	98	98	98	98	98
kostni superfosfat		18/20		"	115	118	118	118	118	118
Thomasova žilindra		19%		Ljubljana*						
razklejana kostna moka		30%		"	97	100	103	103	103	104
c) Kalijeva gnojila:			40							
kalijeva sol				"	155	158	158	158	158	158
d) Mešana gnojila:										
nitrofoskal-Ruše	4	8	8	vsaka post.	140	143	143	143	143	143
nitrofoskal I.	8	6	8	"	170	173	173	173	173	173
nitrofos	4	12		"	130	133	133	133	133	133
surova kostna moka	4	12		Ljubljana	97	100	103	103	103	104
rožena moka	5	12		nakladalna postaja	217	220	223	223	223	124
e) Apneni prah (samo vagonске pošiljkatve)										

po najnižji dnevni ceni

Tomaževa žilindra, 18% fosforne kisline po 134 Din za 100 kg. Vagonška dobava po dogovoru. Vsak % fosforne kisline po 6 Din več za 100 kg. Opozarjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žilindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Cene za polvagonski odjem in kombinirane pošiljke raznih gnojil se odredajo od primera do primera. Pri odjemu gnojil na drobno, so cene primerno zvišane. Vse navedene cene veljajo do nadaljnjega ter se morejo po nabavnih stroških menjati. * Po dnevnih cenah.

**Vzorno sadjarstvo
nudi siguren
dohodek**

KRVAVA UŠ JE NEVARNA
VENDAR NE NAJNEVAR-
NEJŠI ŠKODLJIVEC NASE-
GA SADJA. RAZNI ŠKOD-
LJIVCI KAKOR KOŠENILJ-
KE IN LISTNE UŠI, GUBAR,
INSEKTI IN GOSENICE
UPROPAŠČAJO VELIK DEL
NASE SADNE LETINE

„SHELL BILJOBRAŃ ZIMSKI“

JE NAJZANESLJIVEJŠA ZA-
ŠČITA SADJA, OB ENEM PA
NAJCENEJŠA IN NAJBOLJ
ENOSTAVNA.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO POUČNO KNJIZICO IN
NAVODILA PRI

ANGLO - JUGOSLAVENSKO PETROLEJSKO D. D.
BEOGRAD ZAGREB SARAJEVO

Najboljšo **Modro galico**

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

*po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je
zajamčeno 98 — 99% in najcenejša, ker se izdeluje
v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod
stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.*

Dobavlja

Kmetijska družba v Ljubljani.

VABILO
na IX. redni občni zbor
zadruge

„Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani“

reg. zadr. z neom. zavezo
ki se bo vršil

v sredo, dne 3. aprila 1935, ob pol 3. uri popoldne v zadrugi
prostorih v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1, pritličje.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odo-
britev računskega zaključka za l. 1934. 4. Razdelitev dobička.
5. Volitev načelstva. 6. Razni predlogi.

Pripomba. 1. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši
čez pol ure drug občni zbor v istih prostorih z istim dnevnim
redom, ki sklepa brez ozira na število zastopanih članov.

2. Računski zaključek in predlogi ter poročilo nadzorstva
so osem dni pred zborom razpoloženi v zadrugi pisarni čla-
nom na vpogled.

Ljubljana, dne 15. marca 1935.

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Alojzij Tršan l. r.

Janko Malenšek l. r.

Zdravila za ljudi in živali

razpošiljam vsak dan po pošti. Priporočam sledeča zdravila,
ki se vedno rabijo: **Hočevarjeva Aromatična železnata tink-
tura** zoper slabokrvnost in oslabeleost. 1/2 l steklenica 20 Din.
Naročiti je 3 steklenice. **Hočevarjev železni prašek**. Učin-
kuje pri železni katarji, tiščanju in bolečinah v želodcu,
kislom izpahovanju in bluvanju. 1 skatlja 20 Din. **Protinski
cvet**, mazilo zoper trganje in revmatizem 14 Din. **Migrenol**, v
10 min. učinkujoče tablete zoper glavobol, trganje in vročico,
15 Din. **Kreosan sirup** zoper kašelj, pljučni katar, tuberkulozo
in druge bolezni dihal. 35 Din. **Sadnikarjev zdravilni prašek
za prašiče**. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavilih, ki
čisti in odvaža kužne bacile. Pospešuje tek in rejo živali in
zabranj rdečico. Zav. 8, 10 zav. 70 Din. **Bosulin svečke**. Edino
zdravilo zoper sramotno vnetje pri govedih ter zoper jalo-
vost krav, in telic. Skatlja 25 Din. **Protikataraličen prah za
konje**. Zoper konjski kašelj, težko dihanje in prehlajenje konj.
Skatlja 20 Din. Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! V
zalogi vsa druga zdravila!

Lekarna Mr. STANKO HOČEVAR, Vrhnika.

46

Vezane letnike „Kmetovalca“

11 letnikov, od 1924 do 1934, so na prodaj! Naslov pri
Upravi Kmetovalca v Ljubljani pod šte. 27.

27

Žvepleno apnena brozga. Sadjarji!

Škropite sadno drevje sedaj po zimi z žvepleno apneno brozgo proti raznim
živalskim škodljivcem in glivičnim boleznim, ki uničujejo sadje. Za zimsko škrop-
ljenje je vzeti 1 liter brozge na 3 do 5 litrov vode. Ker je škropljenje nujno
izvesti, sem znižal ceno **za 20 odstotkov.**

Zahtevajte cenik in navodila od:

Anton Jurca, naslednik

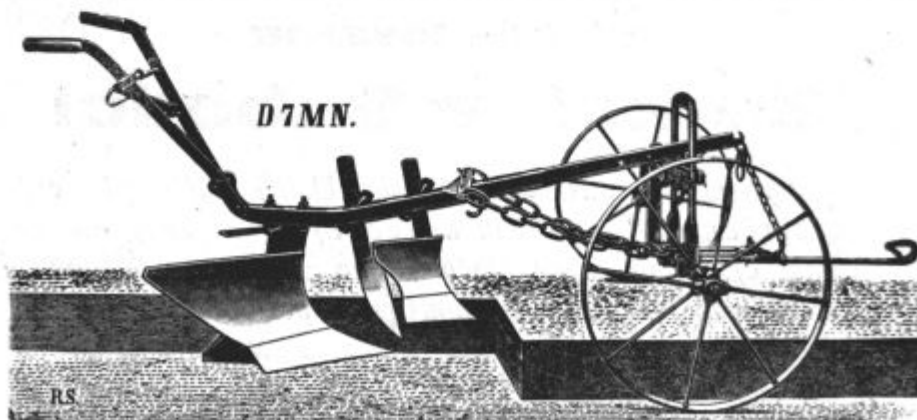
Milko Senčar, Ptuj

Tovarna žvepljenih izdelkov.

RUD. SACK,

Leipzig — podružnica Wien

**tovarna po-
ljedeljskih
strojev in
orodja**

V zalogi pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Mariboru in Celju.

POZOR! SADJARJI!

Neizmerno škodo povzročajo našemu sadjarstvu **SLIVIN (če-
apljin), KAPAR, LISTNE UŠICE, KRVAVA UŠ.** Proti tem
škodljivcem učinkuje **APHIDON**

povsem zanesljivo
novo sredstvo za zimsko in letno škropljenje. Domač proizvod.

zelo enostaven v uporabi. Učinkuje že v zelo blagi koncentraciji, je torej nadvse ekonomičen.

Proti kaparju uporabljamo 1 $\frac{1}{2}$ - 2 $\frac{1}{10}$ -tno raztopino.

Proti listni ušici " 0,5 - 1 $\frac{1}{10}$ -tno raztopino.

Proti krvavi uši " 2 $\frac{1}{10}$ -tno raztopino.

Dobi se v originalnih pločevinastih posodah po 1, 5 in 30 litrov.

Ko sadno drevje obrežemo, krone razredčimo in sploh drevje očistimo, škropimo nasade s SOLBAR-om
proti škrlupu in plesni ter raznim drugim živalskim škodljivcem. Solbaru lahko dodamo APHIDONA
v istem razmerju kakor vodi — Zahtevajte obširna navodila in prospekte!

„JUGEFA“ k. d. oddelek za zaščito rastlin, Zagreb, Preradovičeva 15.

Ta in druga sredstva za zaščito rastlin se dobe pri: Kmetijski družbi v Ljubljani, Celju in Mariboru.

Najuspešnejše sredstvo za rejo
domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače,
posebno klayne živine. — Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY

LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

**KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN
INDUSTRIJO**

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50
(v lastnem posloppju).

Telefon: 3781 — 3782 — 3783 — 3784 — 3785.

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, na-
kazila v tu- in inozemstvo. Safe-deposits itd.

Za spomladansko gnojenje priporoča Tvornica za dušik d. d. Ruše

Nitrofoskal - Ruše, za krompir;

Nitrofoskal - I, za zelenjavo, vinograde in sadje;

Nitrofos, za žita;

Apneni dušik, za travnike oves, koruzo;

Apneno sečnino za pomoč vsem ostalim kulturam.

Naročajte skupno preko Kmetijskih podružnic pri Kmetijski družbi!

Kužni katar sramnice

in kužno zvrženje pri kravah škoduje tudi mlečnosti. Odvračevalno sredstvo „Bissulin“! Dobiva se samo na živinozdravniški recept. Najmanje tvorniško pakovanje 25 svečic. Nepokvarljivo, brez duha, nestrupeno. Proizvajalec: H. Trommsdorff, Chem. Fabrik, Aachen.

Zastopnik: „LYKOS“ Mr. K. Vouk, Zagreb
Jurjevska ul. 8.

Razna semena!

Prodajam seme: (t kg Din) grašak majnikovi bogatorodeči 6, ližol beli, visoki krivček delikatesni 6, paprika sladka, bela, srbska za filovanje 200, paprika sladka, dolga, bela 200, paradiznik okrogli, najfinejši, podunavski eksport 300, peteršilj sladkorni, kratki 20, čebulček beogradski, čvrsti (po dnevnici cen), črna detelja domača, najfinejša, plombrana 21, lucerna banaška la, plombrana 23, krmilna pesa eckendorfska in mamut (import) 16, sladkorna pesa (Kleinswanzleben), 14 Din. Tima Vladislavljevič, semenska radnja, BEOGRAD. 54

Po zelo niski ceni Vam nudi vse potrebščine za krojače, šivilje, žolake in pisarniške potrebščine tvrdica:

ANA JANEŽIČ, LJUBLJANA
FLORJANSKA UL. 14

Istotam dobite tudi šopke in vence za neveste, opreme za noverojenčke, kakor tudi predtiskarijo ročnih del.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan. tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIČ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obreštuje hranilne vloge po najvišji meri.
Ustanovljena 1881.
Stanje vlog nad 200.000.000.— Din.

Zanesljivo seme domače ali črne detelje, prave banaške lucerne, pristne pese, trav
i. t. d. dobite najugodnejše pri
I. LAP, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče

Sadjarji!

Preiskave znanstvenikov in dolgoletne izkušnje praktikov so pokazale, da je

ARBORIN

neprecenljiv za pomladansko pokončavanje sadnih škodljivcev.

„CHEMOTECNA“, družba z o. z.,
Ljubljana, Mestni trg 10.

Imenovana tvrdka izdeluje tudi
Cepilno smelo najfinejše kakovosti.

J. BLASNIKA NASL.

Univerzitetna tiskarna

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA
ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE
VREČICE ZA SEMENA

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
Izvršuje vse tiskovine najceneje in najsolidnejše

USTANOVLJENA LETA 1828

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
V LJUBLJANI, TAVCARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog. Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. Oskrbuje: Kavcije, Inkase, srečke in vrednostne papirje. Preskrbuje: Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure.

Telefon 2847.

Brzjavljavi: „Kmeti dom“.
Rač. pošt. hran. št. 14.257.
Žiro račun: Narodna banka
Podružnici v
Kamniku in Mariboru

Za uredništvo odgovarja: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela.
Tisk J. Blasnika nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.